
Reconeixement i execució de resolucions judicials estrangeres

PID_00266875

Albert Font i Segura
Josep Gràcia i Casamitjana
Milagros Orozco i Hermoso
Mònica Vinaixa i Miquel

Temps mínim de dedicació recomanat: 5 hores

Albert Font i Segura

Professor titular Dret internacional privat. Universitat Pompeu Fabra.

Josep Gràcia i Casamitjana

Professor associat Dret internacional privat. Universitat Autònoma de Barcelona.

Milagros Orozco i Hermoso

Professora associada Dret internacional privat. Universitat Autònoma de Barcelona.

Mònica Vinaixa i Miquel

Professora visitant Dret internacional privat. Universitat Pompeu Fabra.

La revisió d'aquest recurs d'aprenentatge UOC ha estat coordinada per la professora: Raquel Xalabarder Plantada (2019)

Quarta edició: setembre 2019

© Josep Gràcia i Casamitjana, Milagros Orozco i Hermoso, Mònica Vinaixa i Miquel

Tots els drets reservats

© d'aquesta edició, FUOC, 2019

Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona

Realització editorial: FUOC

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny general i la coberta, no pot ser copiada, reproduïda, emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà, tant si és elèctric com químic, mecànic, òptic, de gravació, de fotocòpia o per altres mètodes, sense l'autorització prèvia per escrit dels titulars del copyright.

Índex

Introducció	5
Objectius	7
1. Reconeixement i execució de resolucions judicials estrangeres: conceptes i fonts	9
1.1. Introducció	9
1.2. Distinció entre reconeixement i eficàcia probatòria	13
1.3. Efectes reconeguts en les resolucions judicials estrangeres	14
1.3.1. Efecte de cosa jutjada	14
1.3.2. Efecte executiu	16
1.3.3. Abast dels efectes reconeguts	17
1.4. Models de reconeixement i execució	18
1.4.1. Reconeixement de fons o material	18
1.4.2. Reciprocitat	19
1.4.3. Reconeixement i execució formal o processal	20
1.4.4. Reconeixement automàtic	21
1.4.5. L'execució directa	23
1.5. Pluralitat de règims i delimitació	24
1.5.1. Pluralitat de règims i criteris per a la delimitació	24
1.5.2. Règims europeus	26
1.5.3. Règims convencionals	28
1.5.4. Règim autònom	29
2. Règim europeu de reconeixement i execució en l'ordre civil	30
2.1. Principis informadors	30
2.2. Règim europeu de reconeixement i execució en l'ordre civil patrimonial: el Reglament 1215/2012	31
2.2.1. Resolucions judicials estrangeres susceptibles de reconeixement i d'execució	32
2.2.2. Condicions del reconeixement i de l'execució	33
2.2.3. La supressió de l'exequàtur	40
3. El règim autònom de reconeixement i execució	43
3.1. Principis informadors	43
3.2. Resolucions judicials estrangeres susceptibles de reconeixement i d'execució	44
3.3. Introducció del reconeixement incidental	45
3.4. Condicions del reconeixement i de l'execució	45
3.5. El procediment de reconeixement i execució	46

Resum	48
Exercicis d'autoavaluació	51
Solucionari	56

Introducció

El present mòdul fa referència a un dels sectors del dret internacional privat en què es posa més en relleu l'objectiu de preservar la continuïtat en l'espai de les relacions jurídiques. En efecte, el reconeixement i execució de resolucions judicials estrangeres permet concedir eficàcia més enllà del territori de la jurisdicció en què aquestes resolucions han estat dictades. Aquest sector del dret internacional privat permet superar el caràcter estrictament territorial de la validesa i eficàcia de les resolucions judicials. Reconèixer i executar una resolució estrangera comporta donar validesa a una solució prèviament adoptada per una jurisdicció estrangera. Conseqüentment, es reconeix la creació, modificació o extinció de drets establerts per una jurisdicció aliena. Aquest reconeixement implica donar efectes processals a la resolució estrangera i, fins i tot, se'n reconeix el caràcter executiu si la resolució tenia en el país d'origen aquest efecte (declaració d'executivitat). Es garanteix així la continuïtat de la qual parlàvem.

Veurem que el reconeixement i execució de resolucions judicials respon a diferents models. En aquest sentit, es donarà una perspectiva en què es constatarà una evolució que va dirigida a facilitar i simplificar el reconeixement i execució, fins al punt que s'ha arribat a suprimir el propi reconeixement i execució, concebut com a sistema de control de les resolucions estrangeres. El context de integració de la Unió Europea propicia un àmbit en què hi ha hagut un grau de desenvolupament i aprofundiment més gran en aquest camí cap a una major simplificació.

L'ordenament jurídic espanyol conté diversos règims de reconeixement i execució. Atenent les fonts de producció normativa es poden distingir règims comunitaris, convencionals i autònom. Aquesta pluralitat obliga a establir els criteris per a delimitar quin dels règims de reconeixement i execució és l'aplicable en funció de l'origen de la resolució, de la naturalesa de la resolució, de la matèria sobre la qual s'han dictat els pronunciaments de la resolució, etc. La multiplicat de convenis existents en aquest àmbit, especialment de caràcter bilateral, impedeix de fer-ne una anàlisi detallada. No obstant això, l'examen dels règims europeus i autònom proporciona els instruments suficients per a poder enfrontar-se a qualsevol dels règims convencionals.

El règim de reconeixement que és objecte d'anàlisi és el contingut en el Reglament Brussel·les I (1215/2012), establint quines són les resolucions susceptibles de ser reconegudes i executades, quines són les causes de denegació o les condicions imposades pel reconeixement i quin és el procediment a través del qual es canalitza la sol·licitud de reconeixement i execució.

Aquesta exposició proporciona les eines per poder comprendre els mecanismes de funcionament de la resta de reglaments europeus (Reglament 4/2009, en matèria d'obligacions alimentàries; Reglament 2201/2003, en matèria matrimonial i de responsabilitat parental, i el Reglament 650/2012 en matèria de successions).

El règim autònom està previst en la Llei 29/2015, de 30 de juliol, de cooperació jurídica internacional en matèria civil (LCJIMC).

Objectius

Els objectius principals que es volen assolir amb l'estudi d'aquest mòdul són els següents:

1. Tenir la capacitat per a definir el concepte de *reconeixement* i *execució* a fi de poder comprendre la funció, els objectius i les conseqüències que es deriven del reconeixement i execució d'una resolució estrangera.
2. Comprendre els diferents models de reconeixement a fi d'obtenir una perspectiva atenta a l'evolució que ha tingut aquest sector del dret internacional privat.
3. Assumir la pluralitat de règims de reconeixement i execució existent en l'ordenament jurídic espanyol.
4. Comprendre les implicacions que es deriven de la Unió Europea com a comunitat d'integració en el reconeixement i execució de resolucions estrangeres.
5. Tenir la capacitat per a saber delimitar els diferents règims de reconeixement i execució.
6. Comprendre els principis que defineixen cada un d'aquests règims.
7. Tenir la competència per a saber aplicar els diferents règims de reconeixement i execució exposats, en particular per a entendre i aplicar les causes de denegació o condicions establertes.
8. Tenir la competència per a comprendre els procediments de reconeixement i execució i conèixer les normes que els regulen.

1. Reconeixement i execució de resolucions judicials estrangeres: conceptes i fonts

1.1. Introducció

Les resolucions judicials no tenen *per se* cap eficàcia fora del territori en què han estat dictades. Partim, doncs, del principi d'estricta territorialitat de l'exercici de la potestat jurisdiccional i, consegüentment, de les resolucions adoptades en l'exercici d'aquest poder.

Els litigis conclouen amb una decisió judicial vinculant per a les parts i per a totes les autoritats de l'estat de la jurisdicció en la qual s'ha dictat aquesta decisió. Aquesta eficàcia territorialment limitada es desprèn de l'exercici de la potestat jurisdiccional com a manifestació de la sobirania de l'Estat. Aquest aspecte està proclamat en l'ordenament jurídic espanyol en l'article 117 CE. Les autoritats d'un determinat estat, i en especial l'aparell coactiu per a fer efectiva la justícia, només queden vinculades per les decisions pronunciades per les instàncies del mateix estat. El punt de partida és, així, la ineficàcia de les resolucions judicials estrangeres (adoptades per una jurisdicció aliena, la de l'estat d'origen o estat **requerit**) i la impossibilitat d'acceptar els seus efectes en el fòrum (estat de **recepció** o estat **requerit**), fins i tot encara que aquesta resolució estrangera hagi estat pronunciada respecte de drets, interessos, béns o persones que estiguin situats en l'estat requerit.

Ineficàcia

Les resolucions judicials estrangeres no tenen, en principi, cap eficàcia més enllà del territori de la jurisdicció en què han estat dictades.

Exemple

Si una dona divorciada de nacionalitat equatoriana vol contraure matrimoni amb un espanyol a Espanya davant d'autoritat civil espanyola no ho podria fer si la sentència de divorci hagués estat dictada a l'Equador. En efecte, aquella resolució equatoriana no tindria cap eficàcia en territori espanyol ni davant de cap autoritat espanyola i, per tant, hi hauria un impediment de vincle en no constar que s'ha dissolt el matrimoni que havia celebrat a l'Equador amb un equatorià.

Exemple

La sentència dictada a Itàlia en la qual es condemna al pagament de 143.852 euros a una societat amb seu a Valladolid per incompliment de contracte no té cap efecte a Espanya i, consegüentment, no vincula l'aparell judicial espanyol, de manera que no es podria iniciar a Espanya un procés d'execució forçosa contra l'empresa espanyola.

Evidentment, aquesta situació és un inconvenient davant dels supòsits internacionals, tant si ho són en origen –en iniciar el litigi–, com si ho són *ex post*. En l'exemple exposat anteriorment, tant podria ser que la sentència equatoriana s'hagués dictat quan la dona ja residia a Espanya –amb l'element d'estrangeria present des de l'inici del procés–, com que s'hagués adoptat quan la dona encara residia a l'Equador –sense que el supòsit litigiós presentés cap

element d'estrangeria en començar i concloure el procés judicial, per bé que s'hauria internacionalitzat posteriorment quan la dona traslladés la seva residència habitual a Espanya.

La manca d'eficàcia extraterritorial de les resolucions judicials provocaria la necessitat de repetir el procés en cada un dels estats en què es busca satisfer uns determinats interessos o proclamar un determinat dret subjectiu, cosa que desembocaria en diferents sentències dictades per diferents jurisdiccions respecte d'un mateix supòsit litigiós. No cal dir que es contravindria així l'economia processal. Cal observar, a més, que la repetició simultània o successiva del procés en diferents països fàcilment podria conduir a una disparitat de pronunciaments, a decisions incompatibles o inconciliables entre si. La tutela judicial efectiva podria quedar compromesa, ja que estaríem davant de solucions mancades de seguretat, inestables i discontinües.

Exemple

Una sentència francesa que declara que un belga és propietari d'un bé moble (una obra d'art, per exemple) situat a Espanya podria ser contradita per una sentència espanyola que declara que el propietari d'aquest mateix bé moble situat a Espanya és una altra persona diferent. La sentència francesa seria inconciliable amb l'espanyola. Més enllà encara, el títol de propietat invocat pel belga a Espanya seria claudicant, ja que al nostre país la sentència francesa no tindria eficàcia i a sobre quedaria consagrada la propietat d'una altra persona sobre aquell bé en una sentència constitutivodeclarativa vàlida i eficaç en territori espanyol.

Exemple

La reclamació de paternitat exercitada per una dona alemanya en representació de la seva filla davant la jurisdicció alemanya tindrà, si prospera, conseqüències jurídiques evidents (relatives a l'estat civil, als aliments, a qüestions successòries, etc.). Ara bé, la filiació d'una persona respecte a una altra declarada a la sentència alemanya no constituiria un estat civil a Espanya i no tindria cap efecte.

Activitat 1

Plantegeu-vos per què en tots dos casos podríem afirmar que es crea una situació claudicant.

Davant d'aquesta situació, sabent a més que l'objectiu primordial del dret internacional privat és precisament el de **superar la discontinuïtat en l'espai de les solucions jurídiques**, no ha de resultar estrany que un sector de la disciplina estigui destinat a bandejar aquest inconvenient. Aquest sector és el del **reconeixement de resolucions estrangeres**. L'existència d'un sistema de reconeixement de decisions estrangeres implica que s'admet que altres jurisdiccions puguin resoldre litigis que eventualment presentin vincles amb l'estat requerit i que les resolucions que adoptin poden tenir eficàcia extraterritorial. En definitiva, s'admet la competència judicial internacional d'altres jurisdiccions i, per aquest motiu, es poden reconèixer decisions estrangeres.

Seguretat jurídica

Un sistema de reconeixement i execució proporciona seguretat jurídica en el tràfic jurídic extern en dotar de continuïtat en l'espai a les solucions jurídiques adoptades en un altre estat.

No obstant això, hem de tenir present el punt de partida, que no és altre que el caràcter estrictament territorial de les resolucions judicials. D'aquesta manera, per tal que tinguin efectes, aquestes resolucions judicials estrangeres han de ser reconegudes en un estat diferent d'aquell en què han estat dictades. Per això mateix, el sistema de reconeixement és, en principi, estatal i territorial: cada estat decideix unilateralment sobre l'eficàcia que han de tenir en el seu territori les resolucions judicials estrangeres.

Exclusivitat del sistema de reconeixement i execució

Un plantejament convencional i, més encara, supranacional, permetria superar aquest esquema regit pel principi d'exclusivitat.

Les motivacions per a establir un sistema de reconeixement són fonamentalment de caràcter pràctic. No hi ha una obligació que derivi del dret internacional públic a reconèixer resolucions judicials estrangeres. El TC, en STC 199/1994 de 4 de juliol, ha fet esment al principi de cooperació entre jurisdiccions. En conseqüència, hi ha un interès de les parts, però també dels estats, per tal que les decisions judicials que resolguin els litigis eventuais estiguin destinades a tenir una eficàcia territorial més enllà del territori de l'estat al qual pertanyen els tribunals competents. S'ha de donar, per tant, a aquestes decisions un **efecte internacional** mitjançant un sistema de reconeixement i execució de decisions que concedeixi una validesa extraterritorial a les decisions estrangeres, per intervenció de les autoritats de l'estat receptor o requerit.

El reconeixement consisteix a homologar o validar aquella resolució estrangera invocada per una part legítimament interessada a fi que pugui desplegar efectes en l'estat requerit.

El reconeixement es produeix, doncs, en la mesura que una part pretengui fer valer en l'estat de recepció els efectes jurídics d'una resolució dictada en l'estat d'origen. Aquest reconeixement implica dotar d'**efectes jurídics** aquella resolució estrangera. Com veurem, aquesta homologació consisteix a més en un control sobre la resolució judicial, precisament pel fet de ser estrangera.

El reconeixement i execució s'obté, amb caràcter general, amb un procediment específic i exclusivament destinat a homologar una situació estrangera, el procediment d'**exequatur**.

Els pressupòsits d'aplicació establerts en el sistema de reconeixement són els següents:

1) La solució jurídica ha d'estar continguda en una decisió, és a dir, en un acte de voluntat d'una autoritat pública que té per objecte resoldre una qüestió de dret privat. Les formes jurídiques de les decisions estrangeres són:

- resolucions judicials (terme més ampli que el de *sentència*) dictades en un procediment contenciós que, en principi, han de ser fermes (per bé que hi ha excepcions, com per exemple en els reglaments comunitaris);
- mesures provisionals o cautelars (per exemple, en els reglaments comunitaris);
- transaccions judicials (Reglament 1215/2012 i altres convenis multilaterals i bilaterals);
- condemnes en costes (reglaments comunitaris o convenis multilaterals);
- laudes arbitrals (Conveni de Nova York de 1958 sobre reconeixement i execució de sentències arbitrals estrangeres i el Conveni de Ginebra de 1961 sobre arbitratge comercial internacional), i
- documents i actes públics.

Resolucions judicials

En aquest apartat ens centrem en el reconeixement i execució de resolucions judicials dictades en procediments contenciosos.

Pressupòsits d'aplicació del sistema de reconeixement

Solució jurídica basada en una decisió adoptada per una autoritat pública estrangera en matèria de dret privat.

2) Aquestes decisions han de ser estrangeres –per tant, des de la nostra perspectiva, dictades per autoritats públiques no espanyoles–, aquelles que operen en el nom de la sobirania d'un estat diferent de l'espanyol (les decisions d'autoritats consulars espanyoles no són estrangeres, encara que es pronuncien fora d'Espanya).

3) La decisió ha de fer referència a qüestions de dret privat (civil, mercantil, laboral), i que afectin particulars o subjectes que actuen en aquesta qualitat.

En qualsevol cas, cal tenir present que el reconeixement pot ser global o parcial. Serà **global** quan el reconeixement es pugui predicar respecte de tots els pronunciaments de la decisió estrangera. Per contra, serà **parcial** quan es reconeixen únicament alguns dels pronunciaments de la decisió estrangera. Aquesta possibilitat és realment útil, per exemple, respecte d'una decisió penal estrangera que conté aspectes de caràcter civil (delicte penal i indemnització per responsabilitat civil) o d'una decisió que conté diversos pronunciaments, els efectes dels quals puguin ser separables. També s'ha utilitzat el reconeixement parcial quan la decisió estrangera presenta alguns pronunciaments contraris a l'ordre públic de l'estat de recepció. El reconeixement parcial pot provenir així mateix del fet que els diferents pronunciaments separables continguts en la decisió estrangera siguin objecte de l'aplicació de diferents règims jurídics de reconeixement, com per exemple, aliments, custòdia de menors, estat civil.

Exemple

Una resolució estrangera en la qual, a més de dissoldre el vincle matrimonial, s'hi estableix el règim econòmic matrimonial existent fins a la dissolució, pot ser reconeguda a Espanya només pel que fa a la primera qüestió si el sol·licitant ho demana així, en tractar-se de dos pronunciaments separables. El pronunciament relatiu al règim econòmic matrimonial no tindria, doncs, eficàcia a Espanya.

Exemple

Una resolució italiana en la qual, a més de dissoldre el vincle matrimonial, s'hi estableix el règim econòmic matrimonial existent fins a dissolució, pot ser reconeguda a Espanya, per bé que s'hauran d'aplicar dos règims diferents en relació amb cada un dels pronunciaments. Així, pel que fa a la darrera qüestió s'aplicarà el Conveni bilateral entre Espanya i Itàlia, mentre que pel que fa al pronunciament relatiu a la dissolució del vincle matrimonial s'aplicarà el Reglament 2201/2003, en tractar-se de dos pronunciaments que materialment han de ser regits per dos règims de reconeixement diferents (recordeu que la matèria relativa al règim econòmic matrimonial queda exclosa tant del Reglament 1215/2012, com del Reglament 2201/2003, i evidentment del Reglament 4/2009).

1.2. Distinció entre reconeixement i eficàcia probatòria

La sol·licitud de reconeixement activa una tasca de la jurisdicció ordinària consistent a homologar o validar la resolució estrangera. De tota manera, aquesta sol·licitud és opcional. La part interessada, en lloc de sol·licitar el reconeixement i execució d'una decisió estrangera en un país determinat, pot optar per iniciar de nou un procés en aquest país. En cas que sigui així, ja no es pot parlar de reconeixement d'una decisió estrangera, fins i tot encara que aquesta decisió s'aporti com a prova al procés incoat de nou. En aquest sentit, cal distingir entre el **reconeixement d'una decisió estrangera** i l'**eficàcia probatòria** que pot tenir una decisió estrangera. En el primer lloc –reconeixement– es tracta de determinar si s'accepta una solució estrangera ja constituïda, i en el segon lloc es tracta de documents estrangers utilitzats com a instruments probatoris. En aquest supòsit la decisió estrangera no pretén ser adoptada com a solució de la controvèrsia, sinó que únicament té el caràcter de prova documental. És simplement un mitjà de prova. Així, s'acrediten els fets que consten en el document, a causa de l'efecte probatori d'aquest (art. 323 LEC) i el jutge espanyol valora la prova aportada d'acord amb les lleis espanyoles. La resolució estrangera no serà homologada com a tal i, per tant, no se li reconeixen els efectes processals i materials propis d'una resolució.

En cas que s'opti per iniciar de nou el procés s'adoptarà una solució a un supòsit internacional d'acord amb el sistema de dret internacional privat del país en el qual es cursa el procés. En canvi, si es prefereix sol·licitar el reconeixement, s'està apostant perquè les autoritats de l'estat receptor acceptin la solució que ha donat un tribunal estranger.

Exemple

L'empresa espanyola X reclama davant dels tribunals argentins el pagament d'un suposat deute a l'empresa argentina Y, filial de l'empresa espanyola Z. El tribunal argentí dicta una resolució que no satisfà els interessos de l'empresa espanyola en considerar que el deute ja havia estat saldat per l'empresa argentina.

Opció A: l'empresa espanyola X obre de nou un procés a Espanya reclamant el pagament del deute esmentat a l'empresa argentina Y i a l'empresa espanyola Z, matriu de l'anterior. Aquesta demanda comporta l'inici d'un procés en el qual el jutge espanyol adoptarà una resolució pròpia i material destinada a resoldre la causa litigiosa. L'eventual aportació d'una resolució estrangera per a demostrar que no hi havia un deute pendent només tindrà un efecte probatori que simplement pot condicionar la solució que finalment adoptarà el jutge espanyol. Aquesta solució pot coincidir o no amb l'adoptada pel tribunal argentí. La resolució estrangera simplement pot provar que l'empresa argentina Y va saldar el deute i que, en qualsevol cas, així ha quedat establert en el país en el qual

Opcions

Si s'inicia de nou un procediment en una altra jurisdicció, s'opta per obtenir una nova solució a la causa litigiosa. Si es pretén reconèixer una resolució estrangera, s'opta per donar validesa extraterritorial a una causa litigiosa ja resolta per un tribunal estranger.

emana la resolució, però aquesta resolució argentina no té força obligatòria a Espanya. Es fa valer la resolució argentina per a demostrar un fet.

Opció B: la sol·licitud de reconeixement per part de l'empresa argentina Y, buscant un efecte de cosa jutjada que impedeixi que s'obri de nou un procés, el que pretén és que la resolució argentina desplegui efectes en territori espanyol i que la jurisdicció espanyola no es pronunciï sobre el fons de l'assumepte. La validació d'aquesta resolució estrangera no tindrà mers efectes probatoris sinó que es dotarà a aquella resolució de l'efecte de cosa jutjada. La solució adoptada pel tribunal argentí, segons la qual el deute ja estava saldat, desplega efectes en territori espanyol en ser reconeguda i té, per tant, força obligatòria a Espanya. Es fa valer la resolució argentina perquè sigui acceptada com a única solució vàlida a aquell conflicte.

En la darrera opció (B), el que es persegueix és assegurar la continuïtat d'aquella solució continguda en una decisió estrangera. Precisament perquè es tracta d'una decisió dictada per una jurisdicció estrangera és necessari que aquella decisió sigui sotmesa a un filtre o control. Aquesta problemàtica ha d'estar regulada per un sistema específic, el de reconeixement de les decisions estrangeres, diferenciat de les normes de competència judicial internacional, i també de les normes relatives a la solució material del cas.

1.3. Efectes reconeguts en les resolucions judicials estrangeres

En el sistema jurídic espanyol les vies per tal que les decisions judicials estrangeres tinguin efectes a Espanya són el **reconeixement** i la **declaració d'executivitat** (exequàtur).

Execució impròpia

Cal tenir present que hi ha també el procediment de control a efectes constitutius registrals, conegut com a **execució impròpia**. L'accés als registres públics de resolucions estrangeres determina un reconeixement incidental registral, regulat en l'article 59 LCJIMC. El reconeixement directe pel registrador no exclou que un interessat insti un procediment d'exequàtur.

Per això, parlem d'un **sistema de reconeixement i execució**. El sistema de reconeixement i execució de les resolucions estrangeres implica la possibilitat d'admetre els efectes processals següents: **efecte de cosa jutjada material** i **efecte executiu**.

1.3.1. Efecte de cosa jutjada

El reconeixement d'una resolució estrangera implica donar-li autoritat de cosa jutjada, concedint al contingut i pronunciament força obligatòria entre les parts.

Efecte del reconeixement

Mitjançant el **reconeixement** s'obté la **cosa jutjada material** i els efectes processals derivats de la resolució estrangera.

Efecte de la declaració d'executivitat

Mitjançant la **declaració d'executivitat** s'obté, a més, l'**efecte executiu** de la resolució estrangera.

L'autoritat de cosa jutjada deriva del caràcter definitiu de la resolució que es fa valer, en el sentit que ha resolt el fons del litigi. En principi, en el sistema espanyol de reconeixement de resolucions estrangeres, aquestes han de ser definitives i fermes per a poder ser susceptibles de ser homologades.

En virtut del reconeixement la decisió estrangera vincula les autoritats espanyoles (funció positiva) i a més impedeix que es pugui tornar a plantejar el cas, resolt per les autoritats estrangeres, davant les autoritats espanyoles (funció negativa). En d'altres paraules, actua el principi *non bis in idem* en virtut del qual s'impedeix l'inici en el fòrum, en l'estat de recepció, d'un procés nou amb parts, objecte i causa idèntics, però a més l'assumpte ja no es pot tornar a suscitar com a qüestió incidental en qualsevol tipus de procés. Es reconeix, per tant, un **efecte prejudicial** o **preclusiu** a la resolució estrangera. L'excepció de cosa jutjada, que deriva de la força obligatòria de la resolució, permet bloquejar l'inici d'una nova acció entre les mateixes parts respecte del mateix objecte i causa.

Exemple

Una resolució irlandesa que estableix l'obligació de pagar una pensió d'aliments, quan ja ha estat reconeguda a Espanya, adquireix força obligatòria entre les parts i vincula a les autoritats espanyoles fins al punt que es podrà paralitzar una acció exercitada pel deutor davant de les autoritats espanyoles amb la finalitat de modificar el contingut del pronunciament irlandès. Aquesta excepció de cosa jutjada només es podrà donar en la mesura que no hagin canviat les circumstàncies, atès que l'objecte litigiós és el pagament d'una pensió d'aliments.

El reconeixement d'aquest efecte processal porta implícit el desplegament de l'**efecte declaratiu o constitutiu** que pugui tenir aquesta resolució. En conseqüència, es reconeix en l'estat de recepció una nova situació jurídica fixada per una autoritat estrangera. L'abast i contingut de l'acte constitutiu adoptat en la decisió estrangera estan determinats per la llei aplicada al fons de l'assumpte, que pot ser un dret diferent del de l'estat d'origen o del de l'estat de recepció. En canvi, el moment en què aquest efecte es produeix queda fixat per les lleis de l'estat d'origen, una vegada ha estat reconeguda en l'estat de recepció.

Exemple

Una resolució boliviana en la qual es declara la dissolució del vincle matrimonial constitueix un nou estat civil que té efectes des que va ser dictada a Bolívia, però no té, en canvi, cap efecte a Espanya fins que la resolució no és reconeguda. Ara bé, una vegada és reconeguda, l'efecte constitutiu es retrotrau al moment fixat en la resolució boliviana i, per tant, la dissolució del vincle matrimonial té efectes des que es va dictar, no des que es va reconèixer. D'aquesta manera, el matrimoni que hagi contret eventualment a l'estranger després del pronunciament bolivià una de les parts afectades per la resolució, serà vàlid a Espanya.

Resolucions estrangeres

En alguns convenis i, de manera remarcable, en el sistema comunitari de reconeixement les resolucions susceptibles de ser reconegudes poden ser merament definitives, sense haver adquirit l'autoritat de cosa jutjada formal, i, fins i tot, provisionals i cautelars.

La cosa jutjada

L'abast de la cosa jutjada fixa:

- 1) Els **límits objectius**: determina l'abast de la preclusió dels fets no aportats al primer judici.
- 2) Els **límits subjectius**: fixa enfront de qui desplega eficàcia aquella decisió estrangera.
- 3) Els **límits temporals**: determina a partir de quin moment tenen efecte els pronunciaments de la resolució.
- 4) Òbviament, també determina els **recursos per interposar** en l'estat d'origen segons el seu dret processal.

Efectes derivats de la cosa jutjada material

Els efectes processals que es deriven de la cosa jutjada són:

- l'efecte prejudicial o preclusiu
- l'efecte declaratiu o constitutiu

1.3.2. Efecte executiu

Les resolucions poden tenir a més un altre efecte processal que deriva també de la força obligatòria que té tota resolució judicial. Aquest efecte és l'executiu, que implica disposar dels mitjans per a executar coactivament allò que s'ha decidit en resolució judicial.

El caràcter executiu d'una resolució implica que per al compliment pugui ser necessari activar l'aparell coactiu de l'Estat. Tractant-se d'una resolució estrangera que té en origen caràcter executiu serà necessari que aquesta obtingui una declaració d'executivitat, a més del reconeixement.

La **declaració d'executivitat** comporta conferir a la decisió estrangera reconeguda la qualitat de títol executiu. El reconeixement és, doncs, un pas previ per a obtenir aquesta declaració o exequàtur. Per bé que, des d'un punt de vista cronològic, se sol·liciten i es concedeixen amb caràcter simultani, des d'un punt de vista lògic una precedeix l'altra. Aquesta declaració d'executivitat, expressada mitjançant una resolució de l'estat receptor, presenta efectes constitutius. Amb aquesta declaració es podrà executar el contingut de la decisió estrangera. Sense la declaració d'executivitat no es podrà obligar al particular condemnat que es nega a complir la decisió estrangera. Només amb la declaració d'executivitat es podrà iniciar un procés d'execució (intervenció de l'aparell coactiu de l'estat per a fer executar el que ha estat jutjat).

Cal distingir, doncs, entre la declaració d'executivitat, obtinguda en el procediment previ d'homologació, i el procediment d'execució pròpiament dit, l'**execució forçosa**. En aquest sentit, una cosa és que a la decisió estrangera se li reconegui el caràcter de títol executiu, i l'altra és que l'actor hagi de sol·licitar l'execució forçosa de la decisió estrangera, ja reconeguda en un procés d'exequàtur, aportant aleshores la resolució de l'estat receptor que confereix a la resolució estrangera el caràcter d'executiva. No obstant això, en determinats règims es preveu la possibilitat que el mateix òrgan que decideix en relació amb el reconeixement és també competent respecte del procediment «normal» d'execució.

Activitat 2

Llegiu l'article 523 LEC 1/2000 i comproveu com, primer, estableix que les sentències i títols executius estrangers han de portar aparellada execució a Espanya –obtinguda mitjançant la declaració d'executivitat–, i, després, ja es pot dur a terme l'execució segons les disposicions de la LEC.

La **declaració d'executivitat** ha d'estar motivada i si pot ser susceptible d'un examen de constitucionalitat ja sia com a acte de concessió o de denegació de l'exequàtur.

L'execució forçosa

Vegeu el TS (Sala Civil, secció 1a.), Interlocutòria de 23 de maig de 2006, FJ 1r.; igualment, AP Madrid (Secció 14a.), Interlocutòria 264/2008 de 21 d'octubre.

La declaració d'executivitat

Vegeu STC 54/1989, de 23 de febrer; STC 132/1991, de 17 de juny.

Si la resolució és en origen merament declarativa o constitutiva s'obté el reconeixement de la resolució judicial estrangera. Per contra, si la resolució té en origen un efecte executiu –sentència condemnatòria– per a aconseguir un acte de coerció sobre els béns (un embargament de comptes bancaris, per exemple) en l'estat de recepció es requereix l'obtenció de la declaració d'executivitat mitjançant la qual es reconeix l'efecte executiu de la resolució estrangera i, com a conseqüència, es possibilita l'obertura d'un procés d'execució forçosa o material. D'aquesta caracterització es desprèn que les decisions estrangeres que poden ser objecte d'una declaració d'executivitat són les que comporten mandats d'execució, de manera que les sentències declaratives no poden obtenir una declaració d'executivitat. Així, la declaració d'executivitat s'atorga només en la mesura en què la decisió contingui un **efecte condemnatori**, un mandat d'execució (la resolució estrangera restableix drets i situacions preexistents en ser violats o desconeguts) i no merament declaratiu o constitutiu. Per mitjà de la declaració d'executivitat es podrà imposar a les parts el compliment d'allò que s'ha establert en la resolució estrangera.

Exemple

Una resolució israelita que condemni una empresa espanyola al lliurament de determinats béns que eren objecte d'un contracte de compravenda tindrà plens efectes a Espanya si obté una homologació o reconeixement i a més una declaració d'executivitat. Sense aquesta declaració d'executivitat no es podrà obligar el condemnat al lliurament dels béns en qüestió ni es podrà practicar cap acte de coerció com a conseqüència de l'obertura d'un procediment d'execució forçosa.

En definitiva, aquesta distinció pel que fa als efectes processals ens porta així mateix a distingir entre dues vies d'eficàcia distintes: el **reconeixement** i la **declaració d'executivitat o exequàtur**.

1.3.3. Abast dels efectes reconeguts

El reconeixement dels efectes d'una resolució estrangera obliga a plantejar si aquests efectes estan establerts pel dret de l'estat d'origen o pel dret de l'estat receptor. La qüestió és important i de gran transcendència pràctica (enfrent de qui es pot fer valer aquella resolució, per exemple) perquè l'abast dels efectes pot ser substancialment diferent en funció del dret que els estableix. En aquest sentit es poden distingir dues teories que intenten fonamentar els sistemes de reconeixement i execució de decisions estrangeres: la teoria de l'equiparació dels efectes i la teoria de l'extensió dels efectes.

En la **teoria de l'equiparació dels efectes** es considera que l'estat receptor, en admetre una solució continguda en una decisió estrangera, el que fa és nacionalitzar aquella solució, en el sentit que fa seu el pronunciament material adoptat en aquella resolució. Ara bé, els efectes processals d'aquella decisió seran els mateixos que els que tindria una decisió de l'estat receptor, en la qual al capdavall s'ha subsumit la decisió estrangera. Es fixen els efectes processals d'acord amb el **dret de l'estat receptor**, per exemple l'efecte executiu o el de cosa jutjada, i es determina el contingut d'aquests efectes.

Qui estableix els efectes processals de les resolucions estrangeres?

Segons la teoria de l'equiparació dels efectes, les autoritats de l'estat receptor en aplicació del seu dret processal són les que estableixen aquests efectes. En canvi, segons la teoria de l'extensió dels efectes, les que els estableixen són les autoritats de l'estat d'origen en virtut del seu dret processal.

Aquesta teoria trenca amb la idea d'acceptació d'una solució vàlidament establerta segons un ordenament jurídic estranger, ja que transforma aquella solució en una solució nacional.

Per contra, segons la **teoria de l'extensió dels efectes** s'entén que és el **dret de l'estat d'origen** el que fixa els efectes de la decisió estrangera. El dret de l'estat receptor només fixa els límits de l'acceptació, el règim jurídic de l'extensió. D'aquesta manera, els drets i deures dels litigants fixats per sentència són els mateixos, encara que es desplacin a un altre país.

1.4. Models de reconeixement i execució

Els diferents models o sistemes que han possibilitat l'eficàcia de les resolucions estrangeres poden ser analitzats en perspectiva historico-evolutiva. Tal com s'exposarà a continuació, es constata com en l'ordenament jurídic espanyol, a conseqüència d'una evident incidència de l'ordenament jurídic comunitari, s'han anat ascendint esglaons en l'objectiu de garantir la continuïtat de les solucions adoptades per un altre poder judicial. Els diferents models de reconeixement que ara s'analitzaran es posen de manifest en el si de l'ordenament espanyol, atesa la pluralitat de règims de reconeixement que conté el nostre ordenament.

1.4.1. Reconeixement de fons o material

El **reconeixement material** implica una revisió del fons de l'assumpte.

No hi ha, en conseqüència, un acte de convalidació formal que comporti l'homologació de la resolució estrangera. L'autoritat de l'estat receptor no dona per vàlida la solució material adoptada per l'autoritat judicial de l'estat d'origen que ha dictat la resolució. Hi ha, doncs, una desconfiança explícita, ja que s'imposa com a requisit que la solució que es va donar en origen hauria de ser igual com s'hauria resolt per les autoritats de l'estat de recepció. En cas que no fos així la resolució judicial estrangera no és susceptible de ser reconeguda. Evidentment, aquest model no garanteix la continuïtat dels drets i obligacions de les parts litigants en l'estat d'origen. En realitat, el reconeixement material implica iniciar de nou el procés respecte a una causa litigiosa ja resolta i és manifestament contradictori amb el que representa l'essència del reconeixement. Aquest model va ser foragitat amb la LEC de 1881.

El reconeixement material, basat en una estricta i periclitada concepció del principi de sobirania, no està previst amb caràcter general en l'ordenament espanyol actual. No obstant això, actualment el **control de la llei aplicada** es manifesta com una reminiscència del reconeixement material. Aquest control consisteix en l'exigència que la resolució judicial estrangera s'hagi adoptat en aplicació de la mateixa llei que hauria aplicat un jutge de l'estat de recepció si

La teoria de l'extensió dels efectes

En favor de la teoria de l'extensió dels efectes s'ha pronunciat el TC, STC 132/1991, de 17 de juny, pel que fa al sistema autònom espanyol (malgrat que en el règim de reciprocitat pot ser que la teoria per aplicar sigui la de l'equiparació dels efectes); igualment el TS (per exemple, interlocutòries de 24 de novembre de 1998, de 23 de febrer de 1999, d'11 d'abril de 2000, de 8 de juliol de 2003). També en el sistema del CB o Reglament 44/2001, d'acord amb la STJUE de 4-2-1988, 145/86.

Abast limitat del reconeixement material

A banda de la seva previsió en alguns convenis bilaterals, la presència del reconeixement material en dret internacional privat espanyol és ben escassa. Un exemple d'aquest reconeixement és l'article 30 Llei 54/2007 sobre adopció internacional.

hagués conegut del litigi. Les normes de conflicte de l'estat de recepció actuen així en qualitat de regles de reconeixement. No obstant això, aquest requisit no avala una revisió del fons de l'assumpte litigiós i no és més que un control de la llei aplicada com a condició per al reconeixement formal, requisit que, a més, ha estat interpretat molt restrictivament per la nostra jurisprudència. D'altra banda, aquesta condició es dona amb caràcter minoritari en el sistema de reconeixement i execució previst en l'ordenament espanyol.

Exemple

Una sentència mauritana que contingui un pronunciament relatiu a la capacitat de les persones físiques podrà ser reconeguda a Espanya sempre que la llei aplicada per les autoritats judicials mauritanes sigui la mateixa que hagués aplicat l'autoritat judicial espanyola si hagués resolt el mateix supòsit litigiós. Vegeu l'article 16.1.g del Conveni relatiu a l'assistència judicial en l'àmbit civil i mercantil entre el Regne d'Espanya i la República Islàmica de Mauritània de 12 de setembre de 2006.

1.4.2. Reciprocitat

La **reciprocitat** implica, d'una banda, que la resolució estrangera no serà reconeguda si, al seu torn, en l'estat d'origen no s'han reconegut les resolucions de l'estat de recepció. D'altra banda, comporta que, en el cas que en l'estat d'origen es reconeguessin les resolucions de l'estat de recepció, s'admeti el reconeixement de les resolucions estrangeres, sempre amb les mateixes condicions amb què es reconeixen en l'estat d'origen les resolucions de l'estat de recepció.

El règim de reciprocitat és, doncs, un **règim en blanc**, ja que depèn del tractament que reben les resolucions de l'estat de recepció en l'estat d'origen. Si no es reconeixen, no s'admetrà el reconeixement a l'estat de recepció de la resolució estrangera. En canvi, si es reconeixen, es procedirà a reconèixer-les en les mateixes condicions que les que s'imposen a les resolucions de l'estat de recepció. El règim de reciprocitat és un règim que s'emmiralla en el tractament que han rebut a l'estat d'origen les resolucions del fòrum en situacions anteriors.

Exemple

El règim aplicable per a concedir eficàcia a una resolució canadenca és el previst en l'article 952 LEC de 1881 actualment derogat, que preveia que la resolució estrangera tindrà a Espanya la mateixa eficàcia que es doni a les resolucions espanyoles al país del qual és originària la resolució estrangera, el Canadà en aquest cas.

Exclusió de la reciprocitat

El model de reciprocitat queda definitivament exclòs en el règim de reconeixement i execució adoptat en la LCJIMC.

1.4.3. Reconeixement i execució formal o processal

Per a distingir clarament el reconeixement formal o processal dels anteriors models cal dir, en primer lloc, que no implica una revisió del fons de l'assumpte. Ben contràriament, en cap moment no es posa en qüestió la solució material adoptada pel jutge d'origen. El reconeixement implicarà validar la solució prèviament constituïda per la jurisdicció de l'estat d'origen. D'altra banda, en segon lloc, tampoc no es deixen a l'atzar, ni a sistemes de reconeixement aliens, els requisits imposats perquè una resolució estrangera pugui desplegar efectes a l'estat de recepció. El principi de reciprocitat no hi té cabuda. Per tot això parlem d'un reconeixement formal o processal perquè l'estat de recepció es basa en un **catàleg propi de requisits de caràcter formal o processal** per a acceptar si una resolució judicial estrangera pot tenir eficàcia en l'estat de recepció, i aleshores li concedeix una eficàcia extraterritorial.

Model base, un model tancat

El model de reconeixement formal és el **model base** del sistema espanyol de reconeixement i execució. És, a més, un model que fixa un **catàleg tancat** de requisits o causes de denegació de caràcter formal imprescindible perquè una resolució estrangera sigui reconeguda.

El **reconeixement formal** s'obté usualment per homologació, en el sentit que s'obre un procediment específicament destinat a declarar que aquella resolució estrangera compleix amb els requisits establerts en l'estat de recepció perquè pugui ser reconeguda i, si s'escau, també obtindrà una declaració d'executivitat.

Es tracta, per tant, d'un reconeixement per acte d'autoritat que, d'altra banda, també és exigit en el reconeixement material o en el sistema de reciprocitat. Implica que la decisió estrangera ha de superar un procediment l'objecte del qual és establir si pot ser acceptada, validada o homologada en l'estat de recepció, sempre que es compleixin els pressupòsits i requisits per a concedir el reconeixement. En ser un reconeixement per homologació es requereix una **autorització prèvia**. Per tant, el reconeixement es porta a terme en un procés autònom, diferent del desenvolupat en l'estat d'origen, i també aquell en què es fa valer la decisió estrangera una vegada ja ha estat especialment habilitada o homologada. Aquesta independència té rellevància, perquè no s'entra en el fons de l'assumpte, ja que només es poden al·legar les excepcions pròpies de l'acció de reconeixement contra la persona contra la qual es pretén el reconeixement.

Els requisits imposats estan relacionats amb factors de caràcter processal o formal. Així, amb caràcter general, se'n poden citar els següents:

- Autenticitat de la decisió
- Control de la CJI del jutge d'origen
- Compliment dels drets de defensa del demandat
- Preservació de l'ordre públic
- Incompatibilitat de la resolució estrangera amb altres resolucions

El contingut precís d'aquests requisits varia en funció del règim de reconeixement aplicable al cas en qüestió.

Exemple

Una resolució ucraïnesa que no versí sobre obligacions d'aliments (vegeu l'exemple que ve a continuació) no té a Espanya efecte de cosa jutjada, ni declaratiu o constitutiu, ni tampoc efecte executiu, si no es dóna la conformitat perquè desplegui efectes per part de les autoritats espanyoles competents en un procés específicament destinat a l'homologació de la resolució ucraïnesa. En aquest procés es validarà la resolució sempre que no es vulneri algun dels requisits processals que estan fixats en l'article 46 LCJIMC.

Exemple

Una resolució ucraïnesa en matèria d'aliments no té a Espanya efecte de cosa jutjada, ni declaratiu o constitutiu, ni tampoc efecte executiu, si no es dóna la conformitat perquè desplegui efectes per part de les autoritats espanyoles competents en un procés específicament destinat a l'homologació de la resolució ucraïnesa. En aquest procés es validarà la resolució sempre que no es vulneri algun dels requisits processals que estan fixats al capítol II del Conveni de la Haia referent al reconeixement i a l'execució de les resolucions relatives a les obligacions d'aliments de 2 d'octubre de 1973 (compareu amb l'exemple l'anterior).

1.4.4. Reconeixement automàtic

El reconeixement automàtic participa del model de reconeixement formal en el sentit que s'escau el reconeixement d'una resolució estrangera quan no corre un motiu o causa de caràcter formal/processal. No obstant això, la innovació que presenta és que aquella resolució estrangera no ha de superar un procediment específic de reconeixement per a poder ser invocada en l'estat de recepció. En efecte, és un reconeixement per **ministeri de la llei** en el qual no cal autorització ni és necessària la intervenció de les autoritats nacionals.

Per tant, comporta que es pot fer valer la decisió estrangera directament davant de les autoritats –judicials o administratives– o particulars de l'estat receptor. No hi ha necessitat d'acudir a un procés específic i previ per a l'acceptació de la decisió estrangera.

El reconeixement automàtic confereix al sol·licitant un **dret d'invocació directa** de la decisió estrangera davant de qualsevol autoritat competent per a obtenir l'efecte constitutiu o de cosa jutjada. No s'exigeix el tràmit d'un procediment previ d'homologació per tal de poder fer valer aquest efecte. Ara bé, això no significa que la resolució no sigui sotmesa a un control de caràcter formal/processal. En aquest sentit es pot parlar d'un reconeixement automàtic, però no incondicional ni immediat. L'autoritat de l'estat receptor davant la qual s'invoca la resolució estrangera controlarà que es donin els requisits de regularitat de la decisió (autenticitat) i de caràcter processal fixats per a valorar si aquesta decisió pot tenir efectes en el fòrum.

Què comporta el reconeixement automàtic?

El reconeixement automàtic comporta poder fer valer directament l'efecte constitutiu o de cosa jutjada sense necessitat d'iniciar prèviament un procediment d'exequàtur.

Control de la resolució estrangera

El reconeixement automàtic no elimina el control d'autenticitat i de la concurrència o no de les causes de denegació. La singularitat és que aquest control no es porta a terme en el procediment d'exequàtur.

Enfront d'un model en el qual les resolucions estrangeres no tenen cap eficàcia en l'estat receptor fins que no s'hagin homologat en un procediment *ad hoc*, amb el reconeixement automàtic la resolució estrangera pot ser invocada directament, sense haver de passar prèviament pel tràmit d'homologació. Aquesta distinció entre un sistema de reconeixement per homologació i un sistema que admet el reconeixement automàtic és molt rellevant pel que fa al moment a partir del qual tenen efectes les decisions estrangeres. En el reconeixement per homologació, és a partir de la data del reconeixement en l'estat receptor, malgrat que els drets de les parts s'han de retrotraure a la data en què s'ha dictat la resolució estrangera. Per contra, en el reconeixement automàtic, els efectes –llevat de l'executiu– es produeixen des que la resolució ha estat dictada en l'estat d'origen, i es despleguen *ipso iure* els efectes previstos tant en l'estat d'origen com en l'estat receptor. En rigor es produeix un **efecte preclusiu o prejudicial** que explica que es pugui parlar del reconeixement a títol incidental.

La naturalesa mateixa del reconeixement automàtic implica que es distingeixi entre reconeixement a títol principal (per exemple, l'article 33.2 del Conveni de Lugano de 2007 relatiu a la competència judicial i a l'execució de resolucions judicials en matèria civil i mercantil) i reconeixement a títol incidental (per exemple, els apartats 1 i 3 de l'article 33 del Conveni de Lugano de 2007 relatiu a la competència judicial i a l'execució de resolucions judicials en matèria civil i mercantil), que és on manifesta la virtut i qualitat diferenciadora del reconeixement automàtic. El **reconeixement a títol principal** no és més que el reconeixement per homologació obtingut en un procediment destinat específicament a la validació de la resolució estrangera. Per contra, l'expressió «**reconeixement a títol incidental**» posa de manifest l'eficàcia preclusiva o prejudicial d'una resolució estrangera, ja que pot ser invocada directament per a fer valer l'excepció de cosa jutjada. La possibilitat d'invocar directament una resolució estrangera permet paralitzar un procés obert en l'estat receptor per virtut de l'efecte de cosa jutjada negativa. Aquesta paràlisi es tramita com a incident en el marc del procés obert en l'estat receptor i és per això que podem afirmar que es dona un reconeixement a títol incidental. En efecte, l'objecte principal d'aquell litigi no és el reconeixement sinó l'exercici d'una acció respecte d'una qüestió en la qual es pot oposar l'excepció de cosa jutjada, amb la particularitat que l'efecte de cosa jutjada està constituït per una resolució estrangera que no ha estat homologada encara.

Exemple

Es dicta una resolució judicial en matèria extracontractual a Noruega contrària als interessos d'una part domiciliada en aquest país, que ha actuat com a demandant. En ser la demandada una part domiciliada a Espanya, la demandant inicia de nou un procés respecte del mateix objecte i causa davant els tribunals espanyols contra la part domiciliada a Espanya. L'objectiu és aconseguir una resolució que aculli les peticions que no es van veure reflectides en la resolució noruega. La possibilitat de poder invocar directament la resolució noruega davant del jutge espanyol per la part demandada, sense que hagi de ser homologada amb caràcter previ i definitiu, permet oposar l'excepció de cosa jutjada i paralitzar aquell procés, sempre que el jutge davant del qual s'ha invocat la resolució estrangera la reconegui en el tràmit d'incidentes que s'obre a tal efecte. Normativa aplicada: article 33 CL 2007, article 222 i 421 LEC 1/2000.

El reconeixement incidental

El reconeixement incidental en el Reglament 1215/2012 només es tramita si la part contra la qual s'insta la resolució estrangera oposa alguna causa de denegació (art. 36.3 del Reglament 1215/2012).

El reconeixement automàtic té l'avantatge de la **immediatesa**, però té l'inconvenient de la **provisionalitat**. Els efectes de la decisió estrangera es limiten a l'àmbit del procés en què aquesta s'invoca. En definitiva, **no té efectes erga omnes**. És un reconeixement que no té força vinculant per a totes les autoritats públiques de l'estat receptor. No té efecte de cosa jutjada «general», ja que la decisió de reconeixement esgota els seus efectes en el procediment en què s'ha invocat i davant de l'autoritat a la qual s'ha sol·licitat. Els límits del reconeixement automàtic es posen de manifest en el risc que s'adoptin postures contradictòries en funció de l'autoritat davant la qual s'invoca el reconeixement. Per aquesta raó els règims que preveuen el reconeixement automàtic possibiliten també el reconeixement a títol principal, és a dir, el reconeixement acordat amb caràcter vinculant en un procediment específic, autònom o, si es vol, especial. Només així se salva l'inconvenient de la provisionalitat.

Límit del reconeixement automàtic

El reconeixement automàtic no comprèn el reconeixement de l'efecte executiu, només suposa reconèixer l'efecte de cosa jutjada material.

El reconeixement automàtic limita el seu abast a l'àmbit de l'efecte de cosa jutjada, **mai al de l'efecte executiu**. Si el que es busca és l'execució d'una resolució estrangera en el marc dels règims que preveuen el reconeixement automàtic no hi haurà més remei que obrir un procediment en el qual a títol principal se sol·liciti el reconeixement i execució de la resolució estrangera. Es tracta del procediment d'exequàtur, en el qual, a més del reconeixement per homologació a títol principal, s'obté la declaració d'executivitat també amb efectes vinculants.

1.4.5. L'execució directa

L'execució directa implica, en realitat, superar, per no dir desbordar, l'esquema que hem vist fins ara. El reconeixement o reconeixement i execució d'una resolució estrangera comporta un pronunciament de les autoritats de l'estat receptor. Fins i tot en el reconeixement automàtic s'ha vist com l'autoritat davant la qual s'invoca de manera directa la resolució estrangera s'ha de pronunciar respecte a la procedència o no del reconeixement. A més, si el que es demana és el reconeixement de l'efecte executiu, és imprescindible obtenir l'exequàtur. Hi ha, doncs, un esquema bilateral que gira entorn de l'estat del qual és originària la resolució i de l'estat en què es pretén que aquella resolució tingui efectes, i en aquest estat –l'estat receptor– és on es du a terme el filtre o control per a concedir eficàcia extraterritorial a la resolució estrangera.

L'execució directa i immediata capgira per complet aquest esquema perquè en realitat consisteix en la supressió de l'exequàtur. En efecte, s'elimina el procediment específic d'homologació de resolucions estrangeres que es tramita en l'estat de recepció, i, per bé que es procedeix a un control de regularitat de la resolució estrangera. La transformació és, doncs, radical.

Aquest canvi es dóna en el si de la UE en permetre, de manera encara sectorial i limitada, que algunes resolucions dictades en un estat membre puguin tenir plena eficàcia en tot el territori comunitari des del moment que ha superat el control en origen. L'execució directa implica, per tant, que aquella resolució tindrà, en qualsevol altre estat membre diferent d'aquell en què va ser dictada, els efectes, inclòs l'executiu, que porta aparellats sense que s'hagi de procedir a cap control en l'estat receptor. Conseqüentment, es pot demanar directament l'execució forçosa d'aquella resolució estrangera, sempre que tingui en origen efecte executiu, sense haver d'obtenir prèviament l'exequàtur. La resolució dictada pel jutge d'un estat membre té una eficàcia territorial que transcedeix les fronteres de l'estat en què ha estat pronunciada per a estendre's a tot el territori comunitari. El jutge d'un estat membre actua en aquest sentit com a veritable jutge comunitari.

Previsió positiva de l'execució directa

Vegeu:

- Article 41 del Reglament 2201/2003.
- Article 39 del Reglament 1215/2012.
- Reglament 2201/2003 (amb caràcter puntual), Reglament 805/2004, Reglament 4/2009 i Reglament 1215/2012.

Exemple

Una resolució dictada a Bèlgica per la qual un pare té dret a visitar els seus fills menors residents a Espanya tindrà efectes plens al nostre país i, si no es compleix per part de qui té la custòdia dels menors, podrà ser executada per les autoritats espanyoles sense que prèviament s'hagi hagut d'obrir un procés que conclouï amb un acte d'autoritat pel qual es reconeix aquella resolució i es dóna la declaració d'executivitat. No obstant això, la resolució belga haurà hagut d'expedir el certificat previst preceptiu a aquests efectes.

La UE té com a objectiu en l'àmbit del reconeixement i execució de resolucions judicials la supressió gradual i progressiva de l'exequàtur en el si del territori comunitari. Actualment diversos reglaments comunitaris ja han introduït aquesta previsió.

Activitat 3

Identifiqueu els diferents models de reconeixement exposats fins ara en el sistema espanyol de dret internacional privat tot citant-ne les normes més rellevants i definitòries. Busqueu aleshores resolucions espanyoles en les quals ha estat d'aplicació aquell model de reconeixement.

1.5. Pluralitat de règims i delimitació

1.5.1. Pluralitat de règims i criteris per a la delimitació

El sistema espanyol de reconeixement i execució de resolucions judicials estrangeres està constituït per una **pluralitat de règims jurídics** que, no obstant això, tenen la CE com a **element de cohesió**, en la mesura en què aquesta imposa unes garanties processals mínimes i estableix l'exigència de respecte a uns valors fonamentals irrenunciables que configuren l'ordre públic. Malgrat aquest vèrtex comú, **és essencial saber quin dels règims és l'aplicable** en sol·licitar el reconeixement i execució d'una resolució estrangera a Espanya. En efecte, el model de reconeixement no sempre és el mateix –tot i que amb caràcter general es tracta d'un model de tipus formal/processal que exigeix un reconeixement per homologació a títol principal–, el tipus de resolucions susceptibles de ser reconegudes divergeix en funció del règim i les condicions

exigides també poden variar sensiblement de règim a règim. Els **elements clau** per a saber quin dels règims de reconeixement contingut en el sistema espanyol de reconeixement és l'aplicable, són els que segueixen:

- **Estat d'origen de la resolució i estat de recepció**, factor que ens permetrà establir si amb el país del qual és originària la resolució hi ha o no un règim de reconeixement compartit o unificat, sigui per normativa comunitària, sigui per normativa convencional (no importa ni el domicili ni la nacionalitat de les parts).
- **Matèria o matèries sobre les qual versen els pronunciaments de la resolució** que es pretén reconèixer i executar, factor rellevant en la mesura que alguns dels règims de reconeixement del sistema espanyol són especials o sectorials.
- **Caràcter o tipus de resolució** (ferma o no ferma, definitiva o provisional, etc.), ja que en alguns règims de reconeixement és possible sol·licitar l'eficàcia extraterritorial de resolucions no fermes o fins i tot provisionals o cautelars.
- **Data en la qual va ser dictada la resolució**, ja que és l'element que usualment fixa l'àmbit temporal d'aplicació dels diferents règims de reconeixement del sistema espanyol.

Nacionalitat i domicili de les parts

Aquests factors **no** són rellevants per determinar el règim de reconeixement aplicable.

Exemple

Una resolució judicial brasilera en matèria d'obligacions contractuals no podrà ser reconeguda a Espanya en aplicació del Reglament 1215/2012, ja que el Brasil no és un estat membre de la UE, per més que la matèria estigui compresa en el seu àmbit d'aplicació i que el demandat tingui el domicili a Espanya. El règim de reconeixement per aplicar és el Conveni entre Espanya i Brasil de 1989 (vegeu art. 16: no és una matèria exclosa).

Exemple

Si la resolució brasilera fos en matèria successòria no seria d'aplicació el Conveni entre Espanya i Brasil de 1989, ja que aquesta és una matèria exclosa explícitament de l'àmbit d'aplicació del conveni bilateral esmentat (art. 16). El règim de reconeixement aplicable seria aleshores el contingut a la LCJIMC.

Exemple

Si, en qualsevol dels dos casos anteriors, aquesta resolució brasilera no és ferma, hem de concloure que en el segon exemple la resolució no podrà ser reconeguda, ja que la LCJIMC imposa la fermesa de la resolució estrangera. Per contra, en el primer cas el Conveni entre Espanya i Brasil de 1989 no exigeix que la resolució susceptible de ser reconeguda sigui ferma.

Exemple

En el primer exemple serà determinant també la data en què va ser dictada la resolució. En cas que hagués estat dictada abans de l'entrada en vigor del Conveni bilateral, aquest no podrà ser d'aplicació, malgrat que la sol·licitud de reconeixement es presenti amb posterioritat.

El fet que hi hagi una profusió de règims i que els règims comunitaris i convencionals tinguin en general un àmbit material d'aplicació restringit té com a conseqüència que algunes vegades hagin de ser aplicats diferents règims per a reconèixer una mateixa resolució judicial que conté diferents pronunciaments respecte de diverses matèries. Aquesta circumstància està determinada pel que s'anomena **principi de separabilitat de règims**.

Exemple

Una resolució judicial brasilera que estableix en els seus pronunciaments que una persona domiciliada a Espanya ha de pagar aliments als seus fills, dos menors d'edat i un major d'edat, no podrà ser íntegrament reconeguda en aplicació del Conveni entre Espanya i Brasil de 1989, ja que, de conformitat amb l'article 16 d'aquest conveni bilateral, les resolucions relatives a les obligacions alimentàries respecte a menors queden excloses de l'àmbit del règim de reconeixement establert en el Conveni. Conseqüentment s'hauran de separar els pronunciaments a fi de sol·licitar-ne el reconeixement: pel que fa al pronunciament relatiu a les obligacions d'aliments respecte de menors s'haurà d'invocar la LCJIMC, mentre que pel que fa al pronunciament relatiu a l'obligació d'aliments respecte al fill major es podrà invocar el Conveni entre Espanya i Brasil de 1989.

La pluralitat de règims jurídics es deu a l'existència de dos condicionants. D'una banda, per la incidència de les **normes comunitàries** en aquest sector i, de l'altra, la **profusió de convenis** multilaterals i bilaterals ratificats per Espanya amb altres països. Aquests règims, en la mesura que el supòsit caigui dins del seu àmbit d'aplicació, **desplacen el règim autònom contingut en la LCJIMC**.

1.5.2. Règims europeus

Respecte al primer dels condicionants, la «**comunitarització**» de la cooperació judicial en matèria civil altera profundament el sistema de fonts del dret processal civil internacional. En primer lloc, la «comunitarització» implica una limitació de la facultat dels estats membre pel que fa a la ratificació de nous convenis multilaterals i bilaterals en les matèries cobertes per les normes de la UE. En segon lloc, el principi de primacia del dret de la UE arraona el principi *favor executionis*, com a mecanisme de selecció i delimitació de fonts, llevat que s'estableixi expressament.

Exemple

Una resolució judicial francesa en matèria contractual serà reconeguda en aplicació del Reglament 1215/2012 sense que pugui ser aplicat ni el Conveni bilateral entre Espanya i França, ni el règim autònom. S'imposa el règim comunitari en ser una resolució originària d'un estat membre que pretén ser reconeguda en un altre estat membre i en no haver-hi un conveni multilateral especial (art. 69 Reglament 44/2001).

S'ha de tenir en compte l'àmbit d'aplicació dels règims de la UE en relació amb el reconeixement i execució, o bé amb la supressió de l'exequatur. En relació amb l'àmbit material ens remetem a allò que s'ha dit en l'apartat «Concepte i fonts» del mòdul «Competència judicial i internacional», per bé que deixem constància que l'àmbit material del Reglament 805/2004 és pràcticament

Règim jurídic de reconeixement aplicable

La determinació del règim jurídic de reconeixement aplicable és important perquè aquest fixarà tres qüestions bàsiques. Primer, la determinació de l'òrgan competent per a la presentació de la sol·licitud de reconeixement i execució; segon, el procediment de reconeixement i execució i, tercer, les condicions o requisits imposats. Per aquest motiu cal tenir clar quin és el règim de reconeixement que correspon aplicar en funció de les variables mencionades anteriorment.

Nota

Vegeu la Disposició derogatòria única 1.3a. de la LEC 1/2000.

Complementarietat material dels Reglaments

El legislador de la Unió Europea ha adoptat diferents reglaments que cobreixen de manera sectorial i complementària la major part dels àmbits del dret privat. Ara bé, i per tal com regulen matèries diferents, les causes de denegació no són idèntiques.

idèntic al del Reglament 1215/2012. L'àmbit territorial ha estat també exposat en el mateix apartat. Resulta important, en canvi, destacar quin és l'àmbit temporal d'aquests reglaments en relació amb el règim de reconeixement:

1) Reglament 1215/2012 (vegeu art. 66.1): el criteri per a delimitar l'àmbit d'aplicació temporal de les normes de reconeixement i execució de sentències del Reglament és el mateix que el de les normes de competència judicial internacional, ja que aquelles només s'apliquen si es tracta de resolucions dictades com a conseqüència d'accions exercitades amb posterioritat a l'entrada en vigor del Reglament (10 de enero de 2015). Les resolucions dictades com a conseqüència d'accions executades amb anterioritat a aquesta data seran reconegudes en aplicació del Reglament 44/2001 (art. 66.2 Reglament 1215/2012).

2) Reglament 2201/2003 (vegeu art. 64): en principi, el criteri per a delimitar l'àmbit d'aplicació temporal de les normes de reconeixement i execució de sentències del Reglament és el mateix que el de les normes de competència judicial internacional, ja que aquelles només s'apliquen si es tracta de resolucions dictades com a conseqüència d'accions exercitades amb posterioritat a l'entrada en vigor del Reglament (1 d'agost de 2004). No obstant això, aquesta regla té una excepció, en virtut de la qual, les normes de reconeixement i execució del Reglament 2201/2003 també es poden aplicar a resolucions dictades amb posterioritat a l'entrada en vigor del Reglament com a conseqüència d'accions exercitades amb anterioritat a l'entrada en vigor del Reglament 2201/2003, però amb posterioritat a l'entrada en vigor del Reglament 1347/2000, i la resolució es va dictar en un moment posterior a l'entrada en vigor del Reglament 2201/2003, sempre que les normes de competència judicial internacional aplicades s'ajustin a les previstes en el capítol II del Reglament 2201/2003 o del Reglament 1347/2000 o en un conveni en vigor entre tots dos estats membres en exercitar-se l'acció.

Si es tracta de resolucions dictades abans de l'entrada en vigor del Reglament 2201/2003 com a conseqüència d'accions exercitades després de l'entrada en vigor del Reglament 1347/2000 (i, per tant, dictades amb posterioritat a l'entrada en vigor), podran ser reconegudes d'acord amb el capítol III del Reglament 2201/2003, amb la condició que es tracti de resolucions relatives al divorci, a la separació judicial o a la nul·litat matrimonial o a la responsabilitat parental sobre els fills comuns dictades en ocasió d'aquests procediments matrimonials.

Si es tracta d'accions exercitades amb anterioritat a l'entrada en vigor del Reglament 1347/2000 que originen una resolució dictada amb posterioritat a l'entrada en vigor –però abans de l'entrada en vigor del Reglament 2201/2003–, es reconeixerà d'acord amb el Capítol III del Reglament 2201/2003 sempre que es tracti de resolucions relatives al divorci, a la separació judicial o a la nul·litat matrimonial o a la responsabilitat parental sobre els fills comuns dictades en ocasió d'aquests procediments matrimonials i que les

normes de competència aplicades s'ajustin a les previstes en el capítol II del Reglament 2201/2003 o del Reglament 1347/2000 o en un conveni en vigor entre tots dos estats membres en exercitar-se l'acció.

3) Reglament 4/2009 (vegeu art. 75): el Reglament 4/2009 s'aplica a les resolucions dictades amb posterioritat a la seva entrada en aplicació (18.6.2011). No obstant això, aquesta regla té una excepció, en virtut de la qual es dóna retroactivitat màxima a les regles de reconeixement i execució del Reglament 4/2009, ja que se n'admet l'aplicació a les sol·licituds presentades després de la data d'entrada en aplicació del Reglament 4/2009 respecte de resolucions dictades en els estats membres abans de la data d'aplicació del Reglament 4/2009. Segons una altra excepció les normes de reconeixement i execució del Reglament 4/2009 també es poden aplicar a resolucions dictades amb posterioritat a l'entrada en aplicació del Reglament com a conseqüència de procediments iniciats amb posterioritat a aquesta data, sempre que aquestes resolucions entrin dins l'àmbit d'aplicació del Reglament 44/2001.

4) Reglament 650/2012 (vegeu art. 83.1 i art. 84): el Reglament 650/2012 s'aplica a les resolucions dictades respecte de persones difuntes el 17 d'agost de 2015 o amb posterioritat a aquesta data.

1.5.3. Règims convencionals

Els convenis internacionals cerquen una cooperació tendent a facilitar el reconeixement de les resolucions judicials per tal de garantir tant que les resolucions espanyoles siguin reconegudes en els estats amb els quals se signen els convenis de reconeixement, com a la inversa. Els criteris delimitatius davant dels supòsits de concurrència normativa són els següents:

- conveni posterior deroga l'anterior,
- conveni sobre matèria especial s'imposa al conveni general,
- aplicació de les clàusules de compatibilitat entre convenis, i
- aplicació del conveni més favorable.

Aquesta darrera regla és essencial en aquest àmbit, ja que la *ratio* dels convenis és precisament la d'afavorir el reconeixement (*favor executionis*). En aquest sentit, diversos convenis inclouen una regla que preveuen una excepció en la seva aplicació a favor d'un règim més favorable, fins i tot en cas que sigui el règim autònom. De totes maneres, malgrat que aquesta regla s'entén vigent de manera tàcita, no és possible una aplicació completament fragmentària de diversos règims, ni invocar un reconeixement «a la carta». Usualment, el sol·licitant del reconeixement optarà per un o altre règim argumentant i justificant-ne l'aplicació.

Exemple

Una resolució judicial francesa en matèria d'obligació d'aliments dictada el juny de 2010 podrà ser reconeguda a Espanya en aplicació del Conveni de la Haia de 1973, ja que l'article 71 del Reglament 44/2001 remet al conveni multilateral en matèria particular.

Multiplicitat

La varietat de convenis existents impedeix que es pugui fer un estudi acurat de cada un; per tant, el que resulta essencial és que l'estudiant sigui capaç de saber quan és d'aplicació un determinat conveni i pugui entendre i aplicar el contingut concret d'aquest règim.

No obstant això, al seu torn l'article 23 del Conveni de la Haia de 1973 no impediria l'aplicació d'un règim més beneficiós per al reconeixement i, per tant, podria ser invocat també el Reglament 44/2001.

Exemple

Una resolució judicial francesa en matèria successòria quedarà dins l'àmbit material del Conveni bilateral entre Espanya i França i, per tant, serà d'aplicació en no ser una matèria coberta per cap Reglament comunitari.

1.5.4. Règim autònom

El **règim autònom** de reconeixement i execució és d'aplicació subsidiària en la mesura en què no correspongui aplicar les normes comunitàries ni un conveni.

Conseqüentment, els pressupòsits d'aplicació del règim autònom es donen quan es pretén el reconeixement i execució d'una resolució judicial ferma estrangera que resolgui matèries de dret privat dictada en un procediment contenciós en un estat que no quedi vinculat pel règim comunitari i amb el qual Espanya no hagi ratificat un conveni que cobreixi aquelles matèries. El règim autònom està contingut en la LCJIMC (articles 41 i ss.).

Exemple

Una resolució judicial portuguesa en matèria de filiació haurà de ser reconeguda a Espanya en aplicació del règim autònom de reconeixement, ja que la filiació no és una matèria coberta per cap norma comunitària ni per cap conveni ratificat per tots dos països, Espanya i Portugal.

2. Règim europeu de reconeixement i execució en l'ordre civil

2.1. Principis informadors

El principal objectiu que persegueix el dret de la UE en aquest sector consisteix a afavorir la validesa i eficàcia de les resolucions judicials dictades per una jurisdicció d'un estat membre en tot el territori de la UE.

La culminació d'aquest objectiu se centra precisament en la desaparició del concepte mateix de reconeixement i execució, en la **supressió de l'exequàtur**. Així es posa de manifest en el programa d'Estocolm, elaborat pel Consell Europeu per al període que va entre el 2010 i el 2014, en què s'adverteix que el procés de supressió estarà acompanyat quan calgui per l'adopció de normes processals i de conflicte. Tot i així, l'esquema que encara es manté és el del reconeixement formal o processal i es pot dir que estem en un procés en què es va introduint la supressió de l'exequàtur de manera progressiva, parcial i sectorial. Per tant, ara mateix conviuen en el territori comunitari totes dues concepcions o models.

Els principis que presideixen els reglaments de la UE en el sector del reconeixement de resolucions judicials són el principi d'integració jurídica, el principi de confiança mútua i el principi de lliure circulació de resolucions judicials. Partint d'aquests principis, els trets que caracteritzen de manera general la regulació comunitària en aquest àmbit són els següents:

- **Distinció entre reconeixement i execució** i els efectes que porten implícits, cosa que porta a diferenciar entre els mecanismes d'eficàcia (reconeixement automàtic/reconeixement a títol incidental; reconeixement per homologació/reconeixement a títol principal; declaració d'executivitat).
- Incorporació del principi de **reconeixement automàtic**, que permet invocar directament una resolució dictada en un estat membre en tot el territori comunitari sense que sigui necessari iniciar un procediment específic en el qual a títol principal se sol·licita el reconeixement.
- Regulació comunitària del procediment per a obtenir l'homologació de la resolució estrangera i la declaració d'executivitat. En realitat, la regulació del **procediment d'execució**, que pressuposa el reconeixement de la re-

El reconeixement automàtic

Vegeu art. 36 Reglament 1215/2012; art. 21 Reglament 2201/2003; art. 23 Reglament 4/2009, art. 39 Reglament 650/2012.

solució, s'estén als supòsits en què se sol·licita només el reconeixement per homologació. Aquest procediment, com a sistema autònom i complet que s'imposa al dret nacional, s'estructura en dues fases, i la primera és de tipus unilateral (no contradictòria) i caracteritzada per la rapidesa, la immediatesa i la sorpresa.

- Establiment d'un sistema de **reconeixement formal o processal** en el qual es prohibeix explícitament una revisió del fons de l'assumpte. No és possible, doncs, modificar el pronunciament ni les apreciacions de fet establertes pel jutge d'origen una vegada reconeguda la resolució, ja que vinculen el jutge de l'estat requerit.
- El control processal es porta a terme partint de la consideració que, en principi, aquella resolució ha de ser reconeguda, ja que el sol·licitant no ha de demostrar que es compleixen els requisits. Per aquest motiu s'estableixen **causes de denegació** i no requisits per complir. Aquestes causes de denegació són, d'altra banda, excepcionals i d'aplicació restringida. Aquesta presumpció de validesa ha de ser desmantellada per la persona contra la qual es pretén el reconeixement i execució o bé també per l'autoritat que coneix de la sol·licitud.
- **Concepte autònom de resolució.** L'autonomia del dret de la UE es construeix sobre l'elaboració de conceptes, propis, autònoms i exclusius. En aquest sentit, en els diferents reglaments en la matèria, es constata un concepte propi de resolució, adaptat a l'àmbit material regulat en el reglament corresponent (així, el concepte no és el mateix en el Reglament 1215/2012 que en el Reglament 2201/2003).
- Seguiment de la **teoria de l'extensió dels efectes.** Una vegada reconeguda la resolució aquesta desplega en l'estat de recepció els mateixos efectes que té en l'estat d'origen.
- Adopció d'uns **formularis homogenis** per a certificar l'expedició d'una resolució per part del tribunal d'origen, garantint més simplicitat, transparència i uniformitat.

El legislador europeu ha adoptat diversos reglaments en el sector del reconeixement. Ens centrarem en el Reglament 1215/2012.

2.2. Règim europeu de reconeixement i execució en l'ordre civil patrimonial: el Reglament 1215/2012

En l'ordre patrimonial cal destacar el Reglament 1215/2012, únic dels reglaments de la UE que s'exposarà aquí, ja que és un reglament genèric en el qual s'inspiren els reglaments específics.

El procediment d'execució

Vegeu art. 36 Reglament 1215/2012; art. 21.3 Reglament 2201/2003; art. 28 Reglament 4/2009, art. 39 Reglament 650/2012.

La fase unilateral

Vegeu art. 28 i seg. Reglament 2201/2003; art. 30 Reglament 4/2009, art. 48 Reglament 650/2012.

El reconeixement formal o processal

Vegeu art. 26 Reglament 2201/2003; art. 42 Reglament 4/2009, art. 41 Reglament 650/2012.

Causas de denegació

Vegeu art. 4 Reglament 1215/2012 i art. 22 i 23 Reglament 2201/2003; art. 24 Reglament 4/2009, art. 40 Reglament 650/2012.

Presumpció de validesa

Vegeu art. 30 Reglament 4/2009 i art. 31 Reglament 2201/2003, art. 48 Reglament 650/2012.

Formularis homogenis

Vegeu els annexos I Reglament 1215/2012; annex I, II, III i IV Reglament 2201/2003; annex II Reglament 4/2009. En relació al Reglament 650/2012, els annexos es troben al Reglament d'Execució (UE) n° 1329/2014.

El **Reglament 1215/2012**, que té com a precedent el Conveni de Brussel·les de 1968, constitueix el patró o model en què s'inspiren la resta de reglaments comunitaris en la matèria. No obstant això, com s'ha dit abans, s'ha anat aprofundint en la simplificació del sistema de reconeixement fins a fer-lo desaparèixer en els termes en què fou concebut. El Reglament 1215/2012 suprimeix l'exequatur, però no desapareix el control que duen a terme les autoritats de l'estat receptor.

Regl. 2015/848

El legislador comunitari va adoptar també el Reglament 2015/848 sobre procediments d'insolvència, però per la seva especificitat no serà exposat aquí.

2.2.1. Resolucions judicials estrangeres susceptibles de reconeixement i d'execució

La resolució judicial té en el Reglament 1215/2012 (art. 32.a) un **concepte autònom**, sense que quedi circumscrita a la noció més restrictiva de «sentència». Efectivament, en el règim previst en el Reglament 1215/2012 és possible sol·licitar el reconeixement i execució de provisions, actuacions, interlocutòries, etc., sense que la denominació tingui rellevància. S'ha de tractar, però, d'una resolució dictada per un òrgan jurisdiccional.

Exemple

Una resolució arbitral (laude) en matèria contractual dictada pel tribunal arbitral del CCI amb seu a París no és susceptible de ser reconeguda en aplicació del Reglament 1215/2012 en no ser dictada per un òrgan jurisdiccional. Els laudes arbitrals són susceptibles de ser reconeguts però tenen establerta una via específica.

El laude arbitral

Vegeu l'art. 46 Llei 60/2003, de 23 de desembre, d'arbitratge, que remet al seu torn al règim convencional, que integra per remissió el conveni sobre reconeixement i execució de les sentències arbitrals estrangeres, fet a Nova York el 10 de juny de 1958.

En aquest sentit, la resolució susceptible de ser reconeguda podrà ser ferma o no ferma, definitiva o provisional, per bé que en la mesura que encara es pugui interposar recurs en l'estat d'origen contra la resolució que es pretén reconèixer, el Reglament 1215/2012 preveu unes cauteles en l'article 38.

Exemple

Una resolució provisional holandesa, adoptada en el marc d'un procediment de reclamació de quantitat, en la qual s'ordena travar un compte bancari d'una sucursal bancària situada a Benidorm d'un holandès resident en aquesta ciutat, és susceptible de ser reconeguda a Espanya en aplicació del Reglament 1215/2012. Per tant, el fet que la resolució no sigui ferma no representa un obstacle per al reconeixement.

En qualsevol cas, la resolució estrangera haurà de ser dictada en un procediment contradictori i serà susceptible de ser reconeguda amb independència que es rebutgi la demanda i hagi estat dictada en rebel·lia, per bé que es garanteixen els drets del demandat a tenir coneixement que s'ha iniciat un procediment en contra seva.

Evidentment, els pronunciaments de la resolució susceptibles de ser reconeguts han de caure dins l'àmbit material del Reglament 1215/2012 sense importar la naturalesa de l'òrgan jurisdiccional que ha dictat la resolució, ja que el que és rellevant és la matèria sobre la qual s'ha pronunciat el tribunal estranger. La qualificació de la matèria és autònoma, però la qualificació efectuada pel jutge d'origen no vincula el jutge de l'estat receptor.

Vegeu també

Trobareu més informació sobre la qualificació autònoma de la matèria a l'apartat «Concepte i fonts» del mòdul «Competència judicial i internacional».

Exemple

Una resolució dictada per la jurisdicció penal italiana en la qual es desestima la demanda de rescabament per danys i perjudicis és susceptible de ser reconeguda a Espanya. Per tant, el fet que la resolució desestimi la demanda no representa un obstacle per al reconeixement. Tampoc el fet que l'òrgan jurisdiccional pertanyi a l'ordre jurisdiccional penal. El que importa és la matèria sobre la qual s'ha pronunciat l'òrgan jurisdiccional estranger. En aquest cas es donaria un reconeixement parcial, ja que el pronunciament de caràcter penal no podria ser objecte de reconeixement i execució.

Les resolucions susceptibles de ser reconegudes han de ser originàries d'un altre estat membre.

Exemple

Una resolució mexicana no és susceptible de ser reconeguda a Espanya en aplicació del Reglament 44/2001, en provenir d'un estat no membre, encara que es tracti d'una matèria coberta per l'àmbit d'aplicació del Reglament 1215/2012.

No s'exigeix, en canvi, que hagin de ser dictades en aplicació de les regles de competència judicial internacional previstes en el Reglament 1215/2012.

Exemple

Una resolució espanyola relativa al rescabament de danys i perjudicis d'un il·lícit comès a Espanya en la qual el demandat té el domicili a Ucraïna és susceptible de ser reconeguda a Polònia (país on el demandat podria tenir béns) en aplicació del Reglament 1215/2012, malgrat que la competència dels tribunals espanyols s'hagués fundat en la LOPJ (regles internes de competència judicial internacional).

L'eficàcia dels documents públics

El Reglament 1215/2012 (vegeu art. 58, 59 i 60) estableix també una via per a garantir l'eficàcia dels documents públics amb força executiva i les transaccions judicials.

2.2.2. Condicions del reconeixement i de l'execució

El Reglament 1215/2012 preveu unes causes de denegació taxades i exhaustives que han de ser interpretades restrictivament en la consideració que la finalitat és precisament afavorir i simplificar el reconeixement i execució de les resolucions judicials dictades en el si de la UE.

El Reglament 1215/2012 preveu un catàleg amb un *numerus clausus* de causes de denegació. En total hi ha establertes cinc causes de denegació, quatre incloses en l'article 45. Examinarem a continuació aquestes causes de denegació tenint present les sentències interpretatives que ha dictat pel que fa a això el TJUE.

1) Contrarietat manifesta amb l'ordre públic de l'estat de recepció

La contrarietat manifesta amb l'ordre públic de l'estat de recepció és una causa tradicional de denegació mitjançant la qual es preserven els principis i valors fonamentals i irrenunciables que cohesionen l'ordenament jurídic de l'estat de recepció.

Les causes de denegació

Les causes de denegació són aplicables tant en el reconeixement automàtic o a títol incidental, com en el reconeixement per homologació o a títol principal, en el qual es demana el reconeixement o el reconeixement i l'execució.

Per aquest motiu no és possible reconèixer resolucions judicials estrangeres que atemptin contra l'ordre públic, ja que la seva validesa i eficàcia en l'estat de recepció representaria una contradicció manifesta amb els fonaments bàsics de l'ordenament de l'estat de recepció. Es tracta d'una clàusula en blanc que haurà de ser emplenada per la jurisdicció de l'estat de recepció, per bé que és el TJUE el que controla els límits dins dels quals els tribunals de les jurisdiccions dels estats membres poden recórrer a aquest concepte com a causa de denegació. Com la resta de causes de denegació, aquesta ha de ser interpretada restrictivament, per bé que l'expressió *contrarietat manifesta* ja posa en relleu que hi ha d'haver una vulneració de l'ordre públic evident i contundent per tal de negar el reconeixement a la resolució originària d'un altre estat membre.

Aplicació restrictiva

El caràcter restrictiu d'aquesta causa de denegació es posa de manifest en l'article 45.3 del Reglament, que preveu que no es podrà invocar l'ordre públic per dur a terme un control de les regles que atribueixen competència al jutge d'origen.

La causa no podrà ser mai invocada per dur a terme una revisió sobre el fons de la resolució, que està explícitament prohibida. Tampoc no s'admet un control de la llei aplicada. L'ordre públic tampoc no permet efectuar un control de la competència judicial del tribunal que ha dictat la resolució que es pretén reconèixer.

En qualsevol cas, és difícil que aquesta causa de denegació pugui ser gaire invocada si tenim present que el punt de partida és el **principi de confiança mútua**, fruit de la pertinença a una comunitat d'integració com la UE, en la qual hi ha una comunitat de valors si considerem que estem en l'àmbit del dret patrimonial.

No obstant això, cal advertir que la distinció entre **ordre públic material** i **ordre públic processal** obre la porta a una perspectiva més matisada.

Respecte a la primera faceta de l'ordre públic, ja s'ha posat de manifest que, d'una banda, el fet que l'àmbit material del Reglament 1215/2012 sigui el dret patrimonial –hi ha uns principis materials més estesos i compartits per tots els ordenaments dels estats membres–, i també que, d'altra banda, la Unió Europea fos constituïda inicialment com una comunitat d'integració primordialment econòmica en la qual poguessin circular lliurement mercaderies i capitals i es poguessin prestar també lliurement serveis d'un estat membre a un altre estat membre, mitiguen l'operativitat d'aquesta causa de denegació en la seva vessant material. El TJUE fins i tot ha declarat que la inaplicació o aplicació defectuosa del dret comunitari per part del jutge d'origen, quan corresponia aplicar-lo, o l'eventual error en la interpretació del dret rector de la causa litigiosa, no permet la invocació de l'ordre públic com a causa de denegació.

L'article 45.1 a cobreix, però, també l'ordre públic processal. Aquesta era una qüestió que generava dubtes interpretatius perquè hi havia una part de la doctrina que considerava que l'ordre públic processal ja quedava integrat a la causa de derogació que protegeix el dret del demandat a saber que s'ha iniciat en contra seva un procediment, com a dret de defensa del demandat. A falta de més concreció, aquest corrent doctrinal argumentava que no era escaient ampliar la primera de les causes de denegació previstes. La qüestió va ser defi-

nitivament resolta arran de la STJUE de 28 de març de 2000, 7/98, *Krombach*, en la qual es declara que s'escau la invocació de l'ordre públic en no haver-se preservat l'oportunitat de fer valer els mitjans de defensa. D'aquesta manera, l'article 45.1 a integra també l'ordre públic processal més enllà d'allò que és establert en l'article 45.1 b, i comprèn qüestions com el control d'una fonamentació jurídica suficient, el control de la manca de motivació, l'adopció d'una resolució sobre la base d'uns fets que han pogut ser provats per les parts, la imparcialitat dels jutges o l'oportunitat de fer valer els mitjans de defensa.

Activitat 4

Llegiu amb atenció la STJUE de 28 de març de 2000, 7/98, *Krombach*, i plantegeu-vos els punts següents:

- 1) Com es determina l'abast de l'ordre públic.
- 2) Si es pot parlar d'un ordre públic comunitari o hem de parlar de tants ordres públics com estats membres hi ha en la UE.
- 3) Quin és l'abast de l'ordre públic com a causa de denegació enfront de les regles exorbitants de competència judicial internacional.
- 4) Quin és l'abast de l'ordre públic enfront de la vulneració dels drets de defensa del demandat.

2) Resolucions dictades en rebel·lia del demandat

Les resolucions dictades en rebel·lia són susceptibles de ser reconegudes sempre que s'hagi preservat el dret del demandat a poder defensar-se i, en concret, que hagi estat notificat sobre l'inici d'un procediment en contra seva.

Dret de defensa del demandat

Aquesta causa de denegació està directament vinculada amb el dret que té tot demandat a saber que s'ha iniciat un procediment en contra seva i a poder defensar-se.

Aquesta preocupació per part del legislador de la UE és lògica si recordem que les resolucions que gaudeixen del règim de la UE són aquelles que s'han dictat en procediments contradictoris en els quals, per tant, s'ha d'haver complert amb el principi d'audiència. El legislador comunitari ja presta atenció a aquest dret en seu de competència judicial (art. 28 Reglament 1215/2012), de manera que si el demandat no compareix el jutge haurà de suspendre el procediment fins que no s'acrediti que el demandat ha pogut rebre l'escrit de demanda o document equivalent amb temps suficient per a defensar-se. Conseqüentment, hi ha un doble control, ja que aquest es porta a terme tant quan s'inicia el procediment com quan es pretén el reconeixement en un altre estat membre d'aquella resolució dictada en vulneració del dret del demandat a comparèixer per defensar-se. Si hi ha dubtes respecte a l'àmbit d'aplicació personal de l'article 28, no n'hi ha, en canvi, respecte a l'àmbit de l'article 45.1 a, ja que aquesta causa de denegació pot ser invocada tant si el demandat en el procediment que va tenir lloc en origen tenia el seu domicili en un estat membre com si no.

El TJUE ha donat un **concepte autònom** del que s'ha d'entendre per **rebel·lia**. Així, aquesta es dóna quan el demandat ignora l'existència d'un procediment iniciat en contra seva, sense que consti en conseqüència la seva compareixença. El TJUE ha precisat que aquesta compareixença s'entén a la totalitat del procediment, sense que es pugui argumentar que la compareixença es va produir només per a la defensa respecte d'alguna de les parts de la demanda o de la denúncia.

Exemple

En un procediment criminal en el que es coneix respecte a una denúncia per la presumpta comissió d'una falta o un delictes, i també d'una reclamació de danys i perjudicis, no es pot argumentar que la compareixença es va efectuar només pel que fa a l'aspecte penal del procediment. La compareixença és a aquests efectes a la totalitat del procediment.

Igualment el TJUE ha donat també un **concepte autònom** del que s'ha d'entendre per **cèdula d'emplaçament** o document equivalent als efectes de l'article 27.2 CBr 1968.

Aquesta causa de denegació era invocada freqüentment, però la redacció donada actualment en l'article 45.1 b Reglament 1215/2012 n'ha limitat molt el seu abast. L'article 27.2 CBr 1968 establí un sistema de doble control, d'una banda, de regularitat formal i, de l'altra, de temps suficient per a organitzar la defensa o indefensió material. La regularitat formal de la notificació sovint quedava compromesa en tractar-se usualment de litigis internacionals en el sentit que el demandat no tenia el domicili en l'estat en el qual es cursava el procediment. Aquesta circumstància ocasionava que moltes vegades hi hagués un vici formal que propiciava un ús abusiu de l'article 27.2 CBr 1968 com a causa de denegació, fins i tot quan es tenia plena consciència que s'havia iniciat contra el demandat un procediment i encara que hagués tingut temps suficient per a organitzar la seva defensa. N'hi havia prou, doncs, amb la falta de regularitat formal perquè pogués prosperar l'objecció al reconeixement d'aquella resolució. El legislador comunitari, en transformar el CBr 1968 en reglament comunitari, va aprofitar per a modificar aquest precepte.

Modificacions d'aquesta causa de denegació

Vegeu STJUE de 13 de juliol de 1995, C-474/93, *Hengst Import*; fixeuvos que el TJUE s'està pronunciant respecte a l'article 27.2 CBR 1968, en què s'establí el doble control –forma regular, temps suficient– que no es pot mantenir, en canvi, amb l'article 45.1 b Reglament 1215/2012. Considerant que es tracta de l'acte o actes el lliurament o notificació dels quals al demandat, efectuat de manera regular i amb temps suficient, el col·loca en condicions d'invocar els seus drets abans que es dicti en l'estat d'origen una sentència.

En la nova versió, el que importa pròpiament és la indefensió del demandat com a conseqüència de la seva ignorància en l'obertura d'un procediment en contra seva, i no importa tant la regularitat formal de la notificació, ja que aquesta es vincula amb el fet que el demandat tingui la possibilitat real de defensar-se.

Resulta evident que ja no es pot mantenir la teoria del doble control. La notificació pot ser regular i generar indefensió o, a la inversa, aquesta notificació pot ser irregular i no generar indefensió.

Exemple

Notificació irregular que no genera indefensió: notificació efectuada en un idioma no admès en l'estat requerit, per bé que perfectament comprensible pel demandat que té, per tant, constància que s'ha iniciat un procés en contra seva.

Com a requisit independent, s'exigeix així mateix que el demandat hagi tingut **temps suficient per a organitzar la seva defensa**. L'apreciació d'aquest requisit quedarà fixada pel bon criteri de l'autoritat de l'estat de recepció, sense que el Reglament 1215/2012 doni ni un termini clar ni una pauta o criteri per a fixar-lo. En qualsevol cas, l'apreciació d'aquest temps suficient per a organitzar la defensa no està determinat pel dret processal de l'estat d'origen.

L'article 45.1 b Reglament 1215/2012 ha introduït també una previsió, inexistent en el CBr 1968, destinada a evitar una excessiva invocació d'aquesta causa de denegació.

Efectivament, l'article 45.1 b *in fine* preveu que el vici que s'ha generat en haver començat el procediment, sense que el demandat en tingués coneixement, pot ser esmenat una vegada aquest té coneixement de la resolució que s'ha dictat com a conseqüència d'aquest procediment.

La possibilitat d'interposar recurs contra aquesta resolució valida el vici d'origen. Si no ho va fer, i podia haver-ho fet, el vici és imputable al demandat i, per tant, aquesta causa de denegació no pot ser invocada.

L'article 45.1 b sembla preveure la rebel·lia en la totalitat del procediment, sense centrar-se en particular en l'inici, en primera instància. El problema és que la defensa en primera instància no té el mateix contingut que en apel·lació i és possible que en segona instància no es puguin fer valer els mateixos mitjans de defensa. Aquesta consideració ha dut a plantejar-se si el dret a la tutela judicial efectiva i el dret de no quedar en indefensió no podrien quedar compromesos. El TJUE s'ha pronunciat respecte a un aspecte d'aquesta previsió en declarar que la possibilitat d'interposar recurs prevista en l'article 45.1 b *in fine* només es donarà en la mesura en què el demandat hagi conegut el contingut de la resolució mitjançant notificació feta amb temps suficient per a poder defensar-se davant de l'òrgan jurisdiccional de l'estat d'origen. D'altra banda, ha declarat també que un recurs interposat contra la resolució dictada en rebel·lia per tal d'al·legar precisament que la cèdula d'emplaçament o document equivalent no havien estat lliurats de manera regular i amb temps suficient, no fa més que confirmar, segons el TJUE, que s'han garantit els drets de defensa i que decau l'article 45.1 b com a causa de denegació.

En conseqüència, el fet que s'hagi pogut vulnerar el dret de defensa a l'inici del procediment no compromet, segons el TJUE, el reconeixement de la resolució dictada en rebel·lia si es va poder interposar recurs contra aquesta, encara que sigui per al·legar aquesta indefensió.

Activitat 5

Llegiu amb atenció la STJUE de 14 de desembre de 2006, C-283/05, *ASML*, i comproveu la incidència de la garantia dels drets de defensa en el Reglament 1215/2012 i la relació de coherència interna que es manté entre el règim de competència judicial i el de reconeixement establerts en aquest.

3) Incompatibilitat de la resolució estrangera amb una altra resolució

Aquesta causa de denegació està, de fet, desglossada en dues causes, en els apartats 3r. i 4t. de l'article 45 Reglament 1215/2012. En aquest sentit, es distingeix entre la incompatibilitat de la resolució que es pretén reconèixer i una resolució dictada en l'estat de recepció, d'una banda, i la incompatibilitat de la resolució que es pretén reconèixer i una resolució dictada en un tercer estat, sigui aquest comunitari o no comunitari. Els requisits exigits en un apartat i l'altre no són ben bé els mateixos.

a) Incompatibilitat de la resolució per reconèixer amb una resolució dictada en l'estat requerit: si la incompatibilitat es dona amb una resolució dictada en l'estat de recepció s'exigeix **identitat de parts** i que les **resolucions** siguin **inconciliables entre si** en comportar conseqüències que s'exclouen mútuament, fins i tot encara que les resolucions de l'estat de recepció continguin un pronunciament que caigui fora de l'àmbit d'aplicació material del Reglament 1215/2012.

Exemple

Una resolució originària d'un estat membre en la qual es condemna al pagament d'una quantitat per incompliment de contracte a una persona física no podrà ser reconeguda en un altre estat membre si en l'estat requerit s'havia dictat una resolució judicial per la qual s'incapacita aquella persona.

En qualsevol cas aquesta causa de denegació exigeix que s'hagi dictat una resolució inconciliable. La mera litispèndència no és causa de denegació.

Article 45.1.c del Reglament 1215/2012

L'article 45.1.c no estableix si la resolució dictada en l'estat de recepció s'ha d'haver dictat abans de la resolució que es pretén reconèixer. No juga, per tant, la regla de la prioritat temporal (per bé que aquesta és una qüestió discutida, el TJUE no s'ha pronunciat encara sobre la interpretació d'aquest precepte). Hauríem d'arribar, doncs, a la conclusió que juga la regla de la primàcia del fòrum, de manera que la resolució dictada en l'estat de recepció s'imposa, i n'impedeix el reconeixement, tant si s'ha dictat abans com després de la resolució que es pretén reconèixer. L'argument seria el de preservar la coherència interna de l'ordenament de l'estat de recepció. Ara bé, és evident que en el moment de la sol·licitud de reconeixement la resolució de l'estat de recepció ja ha d'haver estat dictada ja que, en cas contrari, es tractaria simplement d'un procediment obert que, com s'ha dit, no és causa de denegació.

b) Incompatibilitat de la resolució per reconèixer amb una resolució dictada amb anterioritat en un tercer estat: l'apartat 4t. preveu també una causa vinculada a la incompatibilitat de resolucions, però en aquest cas la incompatibilitat es dona, no amb una resolució dictada en l'estat de recepció, sinó

Coherència interna

Aquesta causa de denegació preserva eminentment la coherència interna del sistema de l'estat membre receptor per damunt de la continuïtat dels drets adquirits mitjançant una resolució estrangera, sigui d'un altre estat membre o d'un estat no membre.

Drets adquirits

Aquesta causa de denegació pretén garantir el reconeixement dels drets adquirits per virtut d'una resolució judicial estrangera dictada amb anterioritat a la resolució que es pretén reconèixer.

amb una resolució dictada en un altre estat i susceptible de ser reconeguda. En aquest cas, els requisits per a invocar aquesta causa de denegació són més exigents.

En efecte, la resolució que s'invoca per tal d'impedir el reconeixement de la resolució d'un altre estat membre ha d'haver estat dictada respecte de les mateixes parts, el mateix objecte i la mateixa causa. Ha de concórrer, doncs, aquesta **triple identitat**. D'altra banda, com que la resolució que s'invoca per a impedir el reconeixement va ser dictada en un altre estat, ha de poder ser **susceptible de ser reconeguda en l'estat de recepció**. A més, la resolució que s'invoca per a impedir el reconeixement ha d'haver estat **dictada amb anterioritat** a aquella que es pretén reconèixer. El que és rellevant és la data del pronunciament.

Exemple

Es pretén el reconeixement a Espanya d'una resolució francesa dictada el juny de l'any X que condemna al rescabament dels danys i perjudicis ocasionats com a conseqüència d'un incompliment contractual, però la part contra la qual es pretén el reconeixement invoca una resolució belga dictada el maig del mateix any X, en la qual hi ha identitat de parts, objecte i causa, en la mesura que la condemna que s'imposa és per una quantitat molt menys elevada. Si la resolució belga és susceptible de ser reconeguda, en aquest cas de conformitat al règim establert en el Reglament 1215/2012, la resolució francesa no podrà tenir eficàcia a Espanya.

Exemple

Es pretén el reconeixement a Espanya d'una resolució polonesa dictada el juny de l'any X que condemna al rescabament dels danys i perjudicis ocasionats com a conseqüència d'un incompliment contractual, però la part contra la qual es pretén el reconeixement invoca una resolució ucraïnesa dictada el maig del mateix any X en la qual hi ha identitat de parts, objecte i causa, en la mesura que la condemna que s'imposa és per una quantitat molt menys elevada. Si la resolució ucraïnesa és susceptible de ser reconeguda, en aquest cas de conformitat amb el règim establert en la LCJIMC (a falta de conveni), la resolució polonesa no podrà tenir eficàcia a Espanya. Vegeu l'article 24. c) i d) i el paràgraf final del precepte de la LCJIMC.

4) Control de competència judicial del jutge d'origen

Aquesta causa de denegació, prevista en l'art. 45.1.e Reglament 1215/2012, és completament excepcional, no ja pel caràcter restrictiu que li és inherent, sinó també pel fet que de manera general el control de la competència judicial internacional del jutge d'origen està prohibida. El control de la competència del jutge d'origen en seu de reconeixement i execució implica que l'autoritat davant la qual s'ha presentat la sol·licitud de reconeixement, o bé la persona contra la qual es pretén el reconeixement, porta a terme un **control de les regles** sobre les quals el tribunal d'origen ha fonamentat la seva **competència** per a dictar la resolució que més tard es pretén reconèixer. En principi, aquest control no es pot dur a terme. La prohibició, en un context presidit pel principi de confiança mútua, s'explica especialment pel fet que l'àmbit material en el qual es despleguen les normes del Reglament 1215/2012 és el dret patrimonial. Aquesta circumstància fa que ens trobem amb un àmbit estructurat entorn de l'autonomia de la voluntat com a eix vertebrador. En conseqüència, les

resolucions dictades en un estat membre hauran de ser reconegudes en un altre estat membre amb independència de les regles aplicades per a fonamentar la competència del tribunal que ha dictat la resolució en origen.

No obstant això, i de manera excepcional, l'article 45.1.e Reglament 1215/2012 preveu el control de la competència judicial quan hi ha hagut un **desconeixement de les regles de competència** establertes en les seccions 4, 5 o 6 del capítol II del Reglament 1215/2012. D'aquesta manera el legislador comunitari fixa unes regles que hauran de ser necessàriament respectades si la resolució ha de desplegar eficàcia en el territori comunitari. Aquestes regles de competència judicial internacional previstes en el Reglament 1215/2012 mateix fan referència a les **assegurances**, als **contractes subscrits per consumidors**, als contractes individuals de treball i a les **competències exclusives**, respectivament. Així, quan la resolució que es pretengui reconèixer contingui pronunciaments referents a aquestes matèries, s'hauran d'haver complert les regles de competència corresponents sempre que el demandant sigui la part dèbil (art. 45.1.e.i); en cas contrari, la resolució no podrà ser reconeguda. Cal subratllar que, en el cas de les competències exclusives, aquest control de la competència del jutge d'origen en seu de reconeixement i execució implica blindar les competències exclusives, ja que en l'estat d'origen el jutge ja haurà controlat d'ofici la seva competència pròpia. D'aquesta manera, atesa la naturalesa imperativa dels fòrums continguts en l'article 24, hi ha un doble control de la competència: primer, en origen en iniciar-se el plet; després, en l'estat de recepció en cas que se sol·liciti el reconeixement de la resolució en un altre estat membre.

Objectius de caràcter material

Aquesta causa de denegació respon a consideracions de caràcter material a fi de protegir les parts dèbils compreses en les seccions 3a., 4a. i 5a. o amb el propòsit de blindar el caràcter imperatiu de les competències exclusives previstes en l'article 24 i concebudes respecte de determinades matèries en què es vol establir un monopoli jurisdiccional.

Exemple

Un tribunal austríac dicta una resolució en la qual es declara que un bé immoble situat a Espanya és propietat d'una determinada persona. La resolució es dicta sobre la base que el demandat té el domicili a Àustria. La resolució s'ha dictat sense haver respectat la competència exclusiva fixada en l'article 24.1 Reglament 1215/2012. En conseqüència, es podrà invocar l'article 45.1.e i impedir-ne el reconeixement a Espanya.

Exemple

Un tribunal italià dicta una resolució en la qual es condemna a un consumidor amb residència habitual a València al pagament d'una determinada quantitat per incompliment en el pagament de diversos terminis d'una venda a terminis de mercaderies. El venedor, demandant en el supòsit, tenia el domicili a Itàlia i és en aquest mateix país on es lliura la mercaderia. La resolució s'ha dictat sense haver respectat la competència fixada en l'article 18.2 Reglament 1215/2012. En conseqüència, es podrà invocar l'article 45.1.e i impedir-ne el reconeixement a Espanya.

2.2.3. La supressió de l'exequàtur

El Reglament 1215/2012

El Reglament 1215/2012 distingeix entre reconeixement i execució possibilitant tant el reconeixement automàtic com l'execució automàtica als articles 36 i 39, respectivament.

Pel que fa al reconeixement automàtic es refereix el Reglament 1215/2012 preveu la possibilitat que una resolució dictada en un estat membre en relació a una matèria compresa en el mateix pugui ser directament invocada en un altre estat membre, bastant amb aportar una còpia de la resolució i el certificat previst en l'annex I i, si escau, una traducció. En cas que l'altra part s'oposi al reconeixement, s'obre una qüestió incidental per valorar si concorren les causes de denegació establertes a l'article 45.

Per altra banda, cal instar una acció declarativa de reconeixement en el procediment que preveu l'article 46 i ss. per tal d'obtenir una declaració que no concorre cap de les causes de denegació que estableix l'article 45, examinades anteriorment.

Pel que fa a l'execució automàtica, el Reglament 1215/2012 preveu la supressió de l'exequàtur. Això és, s'elimina la necessitat d'iniciar un procediment específicament destinat a obtenir l'exequàtur. No obstant això, tot i desapareixent aquest tràmit processal, es manté un control de la resolució estrangera a l'estat membre requerit, a diferència del que succeeix en el Reglament 805/2004, de 21 d'abril de 2004, pel qual s'estableix un títol executiu europeu per a crèdits no impugnats.

La supressió de l'exequàtur queda consagrada a l'article 39 en el qual s'estableix que les resolucions d'un estat membre que tinguin força executiva en ell «gaudiran també d'aquesta en els altres estats membres sense necessitat d'una declaració de força executiva». Això es reforça en les dues següents disposicions, articles 40 i 41, en què, d'una banda, es faculta les autoritats de l'estat membre requerit per aplicar les mesures cautelars previstes en la seva legislació respecte de les resolucions que posseeixin força executiva i, per altra banda, s'estableix amb caràcter general una remissió al dret de l'estat membre requerit per regular el procediment d'execució de les resolucions dictades en un altre estat membre, que seran executades «en les mateixes condicions que si s'haguessin dictat a l'estat membre requerit». S'assimila a conseqüència la resolució estrangera amb la nacional, bastant amb l'aportació de còpia autèntica i del certificat expedit d'acord amb el formulari previst a l'annex I per l'autoritat de l'estat membre d'origen (articles 42 i 53). Finalment, no cal que la part que sol·liciti l'execució d'una resolució d'un altre estat membre tingui una adreça postal ni un representant a l'estat membre requerit (article 41.3).

La persona contra la qual s'ha instat l'execució, un cop se li hagi notificat la sol·licitud d'execució, podrà sol·licitar la denegació del reconeixement i execució de la decisió. El procediment relatiu a la denegació de l'execució queda regulat en l'article 46 i ss. del Reglament 1215/2012. Els motius per oposar-se a l'execució estan previstos a l'article 45, sent els mateixos que cal oposar per la denegació del reconeixement. El fet que la resolució amb força executiva estrangera sigui tractada com una resolució executiva nacional determina que els motius de l'art. 45 del Reglament 1215/2012 s'afegeixin als quals cal oposar d'acord amb la legislació de l'estat requerit per a les resolucions executives

Persistència de les causes de denegació

La supressió de l'exequàtur no elimina les causes de denegació de l'article 45.1. Això determina que l'execució directa no sigui incondicional, ja que la persona sobre la qual es pretén l'execució sempre podrà invocar alguna de les causes de denegació davant l'autoritat que s'ha de pronunciar respecte de l'execució forçosa.

adoptades pels seus propis tribunals, sense que aquests motius de denegació o suspensió de l'execució que preveu la legislació d'un estat membre puguin oposar-se si són incompatibles amb els motius de denegació del reconeixement i execució que estableix l'article 45.

La resolució sobre la sol·licitud de denegació de l'execució és susceptible de recurs i, al seu torn també la resolució sobre el recurs. La sol·licitud de denegació de l'execució determina que l'òrgan jurisdiccional pugui limitar el procediment d'execució a mesures cautelars; condicionar l'execució a la constitució de garanties o, per fi, suspendre, en tot o en part, el procediment d'execució.

3. El règim autònom de reconeixement i execució

3.1. Principis informadors

El règim autònom està contingut en el títol V de la Llei 29/2015, de 30 de juliol, de cooperació jurídica internacional en matèria civil (art. 41 a 61). El règim autònom de reconeixement i execució és d'aplicació en la mesura que no siguin d'aplicació els règims europeus ni un règim convencional. Conseqüentment, els pressupòsits d'aplicació del règim autònom giren entorn del reconeixement i execució d'una resolució judicial ferma estrangera que resolgui matèries de dret privat dictada en un procediment contenciós en un estat que no quedi vinculat pel règim comunitari i amb el qual Espanya no hagi ratificat un conveni que cobreixi aquelles matèries.

Les característiques generals del règim autònom són les següents:

- L'art. 2 LCJI remet a les normes de la UE i als convenis i tractats internacionals ratificats per Espanya, a les normes especials de dret intern i, subsidiàriament serà d'aplicació la LCJI.
- El règim autònom conté un règim de control formal: no es revisa el fons de l'assumpte, ni es valoren les apreciacions de fet o de dret contingudes en la resolució estrangera.
- Les resolucions estrangeres que siguin reconegudes tindran a Espanya els mateixos efectes que tenien en l'estat d'origen (art. 44.3).
- L'art. 44.4 LCJI preveu la possibilitat d'adaptar les mesures previstes en una resolució estrangera que siguin desconegudes en el nostre ordenament.
- Es podrà modificar les resolucions estrangeres només si han estat prèviament reconegudes i, per tant, integrades al nostre ordenament.
- La LCJI distingeix entre reconeixement i execució i introdueix l'anomenat reconeixement automàtic o incidental.
- S'estableix un procediment únic de reconeixement i execució, que s'aplica igualment tant si se sol·licita el reconeixement com si es pretén el reconeixement i execució.

Modernització

El títol V de l'LCJIMC ha suposat una actualització radical del règim de reconeixement i execució vigent fins a l'any 2015. El règim de la LEC 1881 s'ha substituït per una regulació inspirada en el model de la Unió Europea, per bé que cal tenir present que hi ha algunes diferències rellevants, com es pot apreciar si es comparen les causes de denegació de l'article 46 LCJIMC amb les de l'article 45 del Reglament 1215/2012.

- La part interessada en el reconeixement i execució no ha de demostrar que la resolució estrangera compleix amb els requisits exigits per tal que sigui susceptible de ser reconeguda.
- Correspon conèixer de les sol·licituds de reconeixement i execució als jutjats de 1a. instància del domicili o lloc de residència de la part contra la qual es pretén el reconeixement o execució, o del domicili o lloc de residència de la persona a què es refereixen els efectes de la resolució estrangera; subsidiàriament, s'atribueix competència territorial als jutjats de 1a. instància del lloc d'execució o del lloc on les resolucions estrangeres han de produir els seus efectes. També s'atribueix competència als jutjats mercantils respecte d'aquelles resolucions estrangeres que versin sobre matèries de la seva competència.
- Les resolucions estrangeres definitives dictades en procediments de jurisdicció voluntària són susceptibles de ser reconegudes i executades d'acord amb el que ve establert en el títol V de la LCJI tal com preveu l'art. 41.2, per bé que hem de recórrer a la legislació especial si tenim en compte la remissió efectuada en l'art. 2 LCJI. En conseqüència, s'han de tenir presents els art. 11 i 12 de la Llei de jurisdicció voluntària en ser d'aplicació preferent a les normes sobre reconeixement i execució de la LCJI i, en particular, l'art. 12.3 LJV que conté un ventall de causes de denegació diferent del previst en l'art. 46.1 LCJI.

3.2. Resolucions judicials estrangeres susceptibles de reconeixement i d'execució

En el règim autònom es preveu el reconeixement i execució de resolucions judicials, entenent aquesta expressió en un sentit ampli d'acord amb la definició donada per l'art. 43.a LCJI. En qualsevol cas, però, s'han de tractar de resolucions estrangeres que hagin estat dictades en un procediment contenciós i que hagin adquirit la condició de resolucions judicials fermes. La fermesa es determina de conformitat amb el dret processal de l'estat d'origen.

El reconeixement i execució de mesures cautelars i provisionals només s'acceptarà si la seva denegació suposa una denegació del dret a la tutela judicial efectiva i sempre que s'hagin adoptat amb audiència prèvia de la part afectada.

És possible concedir un reconeixement i execució parcial de la resolució estrangera, tant a instància de part com d'ofici.

3.3. Introducció del reconeixement incidental

La regulació i admissió del reconeixement incidental en el marc d'un procediment judicial és potser el canvi més fonamental introduït per la LCJI. En efecte, la LCJI possibilita que es pugui invocar directament una resolució ferma dictada a l'estranger possibilitant que es consideri el reconeixement de la resolució estrangera en el marc del procediment iniciat sense que es tramiti un incident conforme als art. 388 i seg. L'objectiu és que el reconeixement impliqui l'admissió dels efectes processals de la resolució estrangera, com ara la cosa jutjada material o l'efecte constitutiu. L'eficàcia probatòria de documents públics estrangers en el procés ve determinada al seu torn per l'art. 323 LEC.

Naturalment l'eficàcia del reconeixement incidental s'esgota en el marc del procediment en el qual s'ha invocat la resolució estrangera, sense impedir que se sol·liciti l'exequàtur de la resolució en qüestió (art. 44.2 LCJI).

El reconeixement incidental no suposa mai l'admissió de la força executiva de la resolució estrangera.

El reconeixement incidental s'admetrà en la mesura que no concorrin les causes de denegació establertes en l'art. 46.1 LCJI, que s'apliquen també pel procediment d'exequàtur.

3.4. Condicions del reconeixement i de l'execució

Les causes de denegació estan previstes en l'art. 46.1 LCJI i essencialment representen una posada al dia de les causes de denegació que s'exigien fins ara, d'acord amb l'art. 954 LEC 1881 i l'actualització que n'havia fet la jurisprudència del TS. La disposició esmentada comprèn sis causes de denegació:

1) Contrarietat amb l'ordre públic. Es tracta d'una causa tradicional de denegació que, seguint la jurisprudència adoptada fins a l'entrada en vigor de la LCJIMC, comprèn tant l'ordre públic processal como el substantiu. Igualment s'ha mantingut que la contrarietat amb l'ordre públic ha de ser manifesta de tal forma que es tracta d'una condició que ha d'estar sotmesa a una interpretació restrictiva. Cal tenir present també que si la resolució estrangera afecta a menors d'edat l'aplicació d'aquesta causa de denegació estarà sotmesa l'interès superior del menor, fins al punt –tal com s'exposa en el preàmbul de la LCJIMC– que si la resolució estrangera es va dictar sense haver donat possibilitat d'audiència al menor en vulneració de principis fonamentals de procediment a Espanya, no es concedirà l'exequàtur, llevat que es tracti de casos d'urgència.

2) Infracció manifesta dels drets de defensa de qualsevol de les parts. Tractant-se d'una resolució estrangera dictada en rebel·lia, s'entendrà que es vulneren els drets de defensa si no es va lliurar al demandat cèdula d'emplaçament o document equivalent de forma regular i temps suficient per organitzar la

Admissió del reconeixement automàtic

L'admissió del reconeixement automàtic, que implica el reconeixement incidental, és una de les novetats més remarcables de l'LCJIMC.

defensa (cal destacar que s'exigeix regularitat formal en el lliurament de la notificació). L'art. 47 LCJI preveu al seu torn uns requisits suplementaris quan es tracti del reconeixement de resolucions estrangeres que resultin de l'exercici d'accions col·lectives.

3) Es controlarà la competència del tribunal d'origen de tal forma que no es reconeixerà la resolució estrangera quan versí sobre una matèria respecte de la qual fossin exclusivament competents els tribunals espanyols o, pel que fa a la resta de matèries, si la competència del jutge d'origen no respon a una connexió raonable. Segons el precepte es presumirà l'existència d'una connexió raonable amb el litigi si el jutge d'origen hagués basat la seva competència en criteris similars als previstos en la legislació espanyola (criteri de la bilateralització). No es tanca doncs la porta a una apreciació discrecional en efectuar el control de la competència del jutge d'origen.

4) Contradicció amb una altra resolució o amb un procés pendent a Espanya: La contradicció pot ser amb una resolució dictada a Espanya o amb una resolució dictada amb anterioritat en un altre estat que reuneixi totes les condicions per ser reconeguda a Espanya. Per la seva banda, el procés pendent a Espanya també és causa de denegació, però ha de tenir el mateix objecte, ha de ser entre les mateixes parts i ha d'haver estat iniciat amb anterioritat al procés a l'estranger, per tal d'evitar comportaments oportunistes.

3.5. El procediment de reconeixement i execució

El procediment d'exequàtur és el procediment per virtut del qual es declara a títol principal el reconeixement d'una resolució estrangera i, si escau, autoritzant-ne la seva execució a Espanya (art. 42 LCJI). Per tal que desplegui la seva eficàcia executiva, una resolució estrangera ha d'haver superat prèviament el procediment d'exequàtur. El procediment es pot instar també per sol·licitar el no reconeixement d'una resolució estrangera si concorre alguna de les causes de denegació. La declaració d'exequàtur per la qual es reconeix, o no, la resolució estrangera té un efecte vinculant general, *erga omnes*. Cal afegir també que la declaració d'exequàtur és un pressupòsit necessari per admetre l'eficàcia executiva d'una resolució estrangera (art. 50 LCJI). Sense la tramitació de l'exequàtur no és possible que una resolució estrangera tingui eficàcia executiva, amb independència que hagi estat reconeguda incidentalment.

La competència ve atribuïda en l'art. 52 LCJI als jutjats de 1a instància del domicili o lloc de residència de la part contra la qual es pretén el reconeixement o execució, o del domicili o lloc de residència de la persona a la qual es refereixen els efectes de la resolució estrangera; subsidiàriament, s'atribueix competència territorial als jutjats de 1a instància del lloc d'execució o del lloc on les resolucions estrangeres han de produir els seus efectes. També s'atribueix competència als jutjats mercantils respecte d'aquelles resolucions estrangeres que versin sobre matèries de la seva competència.

Persistència de l'exequàtur

Com és lògic, l'LCJIMC manté l'exequàtur com a procediment per pronunciar la declaració d'executivitat, ja que aquest és el règim general i subsidiari i no es pot fonamentar en el principi de confiança mútua com a la Unió Europea.

El procés d'execuàtur es regula en l'art. 54 LCJI, iniciant-se amb la presentació de la demanda on consta la sol·licitud de reconeixement i execució, si s'escau. En l'apartat 4t d'aquesta mateixa disposició es preveuen quins són els documents a aportar amb la demanda. Cal destacar així mateix que la part interessada podrà demanar juntament amb la demanda d'execuàtur, la sol·licitud d'execució. Aquesta no es durà a terme fins que no s'hagi dictat la resolució que decreta l'execuàtur i ve regulada en la LEC.

Juntament amb la demanda es pot sol·licitar l'adopció de mesures cautelars.

La demanda i els documents presentats seran examinats pel secretari judicial, que dictarà decret admetent-la i donant trasllat a la part demandada perquè s'hi oposi en el termini de trenta dies. Ara bé, si el secretari judicial aprecia la manca d'esmena d'un defecte processal o d'una possible causa d'inadmissió ho advertirà a l'òrgan jurisdiccional a fi que en el termini de deu dies es pronunciï sobre l'admissió en els casos en què s'estimi falta de jurisdicció o de competència o quan la demanda presenti defectes formals o la documentació sigui incompleta i no hagi estat esmenada per l'actor en un termini de cinc dies.

En un termini de deu dies l'òrgan jurisdiccional resoldrà per interlocutòria el que procedeixi.

El ministeri fiscal intervindrà sempre en aquests processos.

El procediment d'execuàtur conclou doncs en general amb una interlocutòria decretant l'admissió de la sol·licitud de reconeixement i execució. La part contra la qual es pretén el reconeixement i execució disposarà de trenta dies per a la interposició del recurs d'apel·lació i, si procedeix, recurs extraordinari per infracció processal o recurs de cassació.

El règim autònom de reconeixement i execució adoptat en la LCJI va entrar en vigor el darrer 20 d'agost de 2015 sense establir un règim de transitorietat, fet que implica que les resolucions dictades a l'estranger amb anterioritat a l'entrada en vigor de la LCJI gaudiran de l'aplicació més beneficiosa, especialment pel que fa al reconeixement incidental, de la LCJI i que la LEC 1881 ja mai més serà d'aplicació.

Resum

En aquest mòdul hem vist que el reconeixement i execució de resolucions estrangeres és un mecanisme per a superar el principi d'estricta territorialitat de les resolucions judicials. El sistema de reconeixement i execució permet que les resolucions estrangeres puguin desplegar efectes en un estat diferent (estat requerit) d'aquell en què han estat pronunciades (estat d'origen).

Els pressupòsits d'aplicació establerts en el sistema de reconeixement són que la solució jurídica estigui en un acte de voluntat d'una autoritat pública estrangera que té per objecte resoldre una qüestió de dret privat.

El reconeixement implica determinar si s'accepta una solució estrangera ja constituïda, i cal diferenciar-lo de l'eficàcia probatòria (ús de documents estrangers com a instruments probatoris). Reconèixer una resolució estrangera implica decidir si es dóna validesa a una causa litigiosa ja resolta per un tribunal estranger.

S'ha de distingir entre reconeixement i declaració d'executivitat. Mitjançant el **reconeixement** es dóna autoritat de cosa jutjada a la resolució estrangera, i es concedeix al contingut i pronunciament força obligatòria entre les parts. Es reconeix així un efecte prejudicial o preclusiu a la resolució estrangera que porta implícit el desplegament de l'efecte declaratiu o constitutiu que pugui tenir. Per contra, la **declaració d'executivitat** comporta conferir a la decisió estrangera reconeguda la qualitat de títol executiu. Una vegada reconegut aquest caràcter de títol executiu, l'actor pot sol·licitar l'execució forçosa de la decisió estrangera.

Des d'una perspectiva historicoevolutiva podem distingir diferents models de reconeixement: el reconeixement material, la reciprocitat, el reconeixement formal o processal, el reconeixement automàtic i l'execució directa, que comporta la supressió de l'exequàtur.

El sistema espanyol de reconeixement i execució de resolucions judicials estrangeres està constituït per una pluralitat de règims jurídics (europeus, convencionals i autònom) que, no obstant això, tenen la CE com a element de cohesió. Resulta essencial saber quin dels règims és l'aplicable en sol·licitar el reconeixement i execució d'una resolució estrangera a Espanya. Els elements clau per a saber quin dels règims de reconeixement és l'aplicable són la relació de jerarquia existent entre les diferents fonts de producció normativa, la identificació de l'estat d'origen de la resolució i de l'estat de recepció, la matèria

o matèries sobre les quals versen els pronunciaments de la resolució que es pretén reconèixer i executar, el caràcter o tipus de resolució i la data en què va ser dictada la resolució.

Els reglaments europeus estan presidits pel principi d'afavorir la validesa i eficàcia de les resolucions judicials dictades per una jurisdicció d'un estat membre en tot el territori de la UE, donat un context d'integració jurídica, de confiança mútua i de lliure circulació de resolucions judicials. Els trets més característics de la regulació comunitària són la distinció entre reconeixement i execució, la incorporació del principi de reconeixement automàtic, la regulació comunitària del procediment per a obtenir l'homologació de la resolució estrangera i la declaració d'executivitat, l'establiment d'un sistema de reconeixement formal o processal, l'establiment d'unes causes de denegació taxades i d'interpretació restrictiva, un concepte autònom de resolució i l'adopció d'uns formularis homogenis.

El concepte de resolució susceptible de ser reconeguda, les causes de denegació i el procediment per a sol·licitar el reconeixement i execució en aplicació dels règims comunitaris presenten uns perfils propis en funció del Reglament que resulti aplicat (ha merescut particular atenció el Reglament 1215/2012). La tendència general seguida en els reglaments de la UE és admetre l'execució directa.

La LCJIMC ha renovat profundament el règim autònom de reconeixement i execució, posant al dia les causes de denegació i admetent el reconeixement automàtic. Tot i així, es continua mantenint el procediment d'exequàtur pels casos en què es pretén fer valer l'eficàcia executiva d'una resolució estrangera.

Exercicis d'autoavaluació

Reconeixement i execució de resolucions judicials estrangeres: conceptes i fonts

1. L'execució forçosa a Espanya d'una resolució condemnatòria estrangera...

- a) es despatxa mitjançant l'exequàtur obtingut en un procediment específic obert a Espanya.
- b) es despatxa per la instància judicial competent en el país d'origen de la resolució.
- c) es despatxa una vegada s'ha obtingut l'homologació de la resolució estrangera.

2. Els pressupòsits que han de concórrer per tal que una resolució estrangera pugui ser homologada són:

- a) s'ha de tractar d'una decisió, en matèria de dret internacional privat, dictada per una autoritat a l'estranger.
- b) s'ha de tractar d'una decisió, en matèria de dret privat, dictada per una autoritat estrangera.
- c) s'ha de tractar d'una decisió judicial estrangera.

3. El reconeixement implica acceptar una solució jurídica prèviament...

- a) provada, per a aconseguir així eficàcia probatòria.
- b) constituïda, per a aconseguir així efecte de cosa jutjada.
- c) requerida, per a aconseguir així efecte territorial.

4. L'efecte executiu obtingut com a conseqüència de la declaració d'executivitat...

- a) és un efecte necessari derivat del reconeixement de tota resolució estrangera.
- b) s'obté en la mesura que la resolució estrangera ha estat reconeguda.
- c) s'obté en la mesura que la resolució estrangera té caràcter executiu i ha estat també reconeguda.

5. El dret processal de l'estat d'origen de la resolució estrangera és el que fixa els efectes que tindrà en l'estat requerit la resolució estrangera...

- a) segons la teoria de l'extensió dels efectes.
- b) segons la teoria de la deflagració dels efectes.
- c) segons la teoria de l'equiparació dels efectes.

6. El control de la llei aplicada pel tribunal d'origen...

- a) resulta indispensable per a obtenir el reconeixement de la resolució estrangera.
- b) el du a terme aquest tribunal a fi de garantir que la resolució podrà tenir eficàcia extra-territorial.
- c) implica un reconeixement material.

7. La reciprocitat, com a model de reconeixement...

- a) estableix unes condicions fixes que s'imposen a qualsevol resolució judicial estrangera perquè pugui ser reconeguda.
- b) estableix les condicions de reconeixement en funció de l'origen que tingui la resolució estrangera.
- c) permetria obtenir un règim de reconeixement universal.

8. El reconeixement processal...

- a) és un règim en blanc.
- b) implica obtenir els mateixos efectes processals a l'estat requerit que tenen les resolucions en l'estat d'origen.
- c) consisteix a controlar unes condicions de caràcter formal.

9. La invocació directa d'una resolució estrangera davant de les autoritats de l'estat requereix sense que aquesta hagi estat prèviament homologada...

- a) és possible en un règim que prevegi el reconeixement automàtic.
- b) condueix a l'obtenció immediata de la declaració d'executivitat.
- c) per part de les autoritats de l'estat d'origen.

10. El reconeixement automàtic permet...

- a) desplegar un efecte preclusiu o prejudicial.
- b) obtenir un efecte enfront de tothom.
- c) l'execució directa, immediata i incondicional.

11. L'execució directa prevista en alguns reglaments comunitaris...

- a) es preveu com una mesura excepcional que no pot ser generalitzada.
- b) implica la supressió de l'exequàtur.
- c) no s'obté sense que es dugui un control de la resolució en cada un dels estats membres.

12. Els règims convencionals de reconeixement s'apliquen...

- a) amb caràcter preferent a Espanya.
- b) amb efectes *erga omnes*.
- c) sempre *inter partes*.

13. La pluralitat de règims característica del sistema espanyol de dret internacional privat...

- a) té com a element cohesionador la CE, particularment el seu article 24.
- b) requereix l'aplicació d'un sol règim per a cada resolució.
- c) és un aspecte distintiu propi del sistema previ a la comunitarització d'aquesta matèria.

14. La delimitació de l'àmbit d'aplicació temporal d'un concret règim de reconeixement està fixada pel...

- a) moment de la sol·licitud de reconeixement.
- b) moment en què va ser dictada la resolució.
- c) moment en què es va obrir el procés a l'estat d'origen.

15. El règim autònom...

- a) és d'aplicació prioritària.
- b) no s'aplica, en ser desplaçat pel règim comunitari.
- c) conté al seu torn diversos règims de reconeixement.

Règim comunitari de reconeixement i execució en l'ordre civil patrimonial i familiar

16. Una resolució dictada per la jurisdicció penal de Suècia que condemna un suec amb domicili a Espanya a tres anys de presó i al pagament d'una quantia determinada per danys i perjudicis...

- a) pot ser reconeguda i executada a Espanya mitjançant l'extradició prevista al Reglament 1215/2012.
- b) pot ser reconeguda i executada a Espanya per efecte del principi de reconeixement mutu.
- c) no pot ser reconeguda a Espanya, llevat que se sol·liciti respecte del pronunciament relatiu a la indemnització.

17. Una resolució italiana en la qual s'acull una reclamació de paternitat i l'obligació conseqüent de pagar aliments pot ser reconeguda a Espanya...

- a) en aplicació del Reglament 2201/2003.
- b) en aplicació del Reglament 2201/2003 i del Reglament 1215/2012.

c) en aplicació del Conveni bilateral entre Espanya i Itàlia i del Reglament 4/2009.

18. Una resolució francesa en la qual es declara la dissolució del matrimoni i es determina el pagament d'una pensió compensatòria pot ser reconeguda a Espanya...

- a) en aplicació del Conveni bilateral entre Espanya i França i el Reglament 2201/2003.
- b) en aplicació del Reglament 2201/2003 i el Reglament 1215/2012.
- c) en aplicació del Conveni bilateral entre Espanya i França i el Reglament 1215/2012.

19. Una resolució irlandesa en matèria contractual dictada en aplicació de les regles autònomes de competència...

- a) no pot ser reconeguda a Espanya en no ser aplicades les regles de competència del Reglament 1215/2012.
- b) pot ser reconeguda a Espanya sempre que es compleixin les condicions previstes en el tractat bilateral entre tots dos països.
- c) pot ser reconeguda a Espanya malgrat que les regles de competència del Reglament 1215/2012 no hagin estat aplicades.

20. Una resolució finlandesa en matèria de custòdia dictada en aplicació de les regles autònomes de competència...

- a) pot ser reconeguda a Espanya malgrat que les regles de competència del Reglament 1215/2012 no hagin estat aplicades.
- b) pot ser reconeguda a Espanya malgrat que les regles de competència del Reglament 2201/2003 no hagin estat aplicades.
- c) no pot ser reconeguda a Espanya en no ser aplicades les regles de competència del Reglament 2201/2003.

21. En els reglaments comunitaris la rebel·lia del demandat comporta...

- a) sempre, un impediment per al reconeixement de la resolució.
- b) un impediment per al reconeixement de la resolució sempre que hi hagi hagut manca de regularitat formal o material en la notificació del demandat.
- c) un impediment per al reconeixement de la resolució sempre que hi hagi hagut vulneració dels drets de defensa del demandat.

22. L'ordre públic és un mecanisme que permet el control de la llei aplicada pel jutge d'origen...

- a) en el Reglament 1215/2012.
- b) en el Reglament 2201/2003.
- c) en cap dels dos reglaments.

23. La supressió de l'exequàtur comporta un control centralitzat en origen de determinades condicions vinculades als drets de defensa del demandat...

- a) en el Reglament 1215/2012.
- b) en el Reglament 805/2004.
- c) en tots dos reglaments.

El règim autònom de reconeixement i execució

24. Les resolucions que poden ser susceptibles de ser reconegudes en aplicació del règim autònom...

- a) només poden ser sentències.
- b) no cal que siguin sentències pròpiament dites, però han de ser fermes.
- c) no cal que siguin sentències pròpiament dites, ni tampoc és necessari que siguin fermes, com en els règims comunitaris.

25. El règim autònom de reconeixement està contingut en...

- a) la LCJIMC.
- b) la LEC 1/2000.
- c) la LOPJ.

26. El règim autònom de reconeixement estableix una jerarquia segons la qual...

- a) en primer lloc s'apliquen els règims convencionals, en segon lloc s'aplica el règim de condicions i en darrer lloc el règim de reciprocitat, per bé que la jurisprudència ha determinat en la pràctica l'aplicació del tercer per sobre del segon.
- b) en primer lloc s'apliquen els règims convencionals, en segon lloc s'aplica el règim de reciprocitat i en darrer lloc el règim de condicions, per bé que la jurisprudència ha determinat en la pràctica l'aplicació del tercer per sobre del segon.
- c) es garanteix explícitament la prioritat dels règims de reconeixement previstos en el dret comunitari.

27. El control de la competència del jutge d'origen en el règim autònom...

- a) consisteix a controlar d'ofici la competència de l'autoritat que s'haurà de pronunciar sobre l'homologació de la resolució estrangera.
- b) està explícitament prevista en la norma corresponent.
- c) ha estat introduïda per la jurisprudència.

28. El control de la competència del jutge d'origen...

- a) es porta a terme mitjançant la bilateralització dels criteris mateixos d'atribució de competència.
- b) es porta a terme mitjançant un control difús, casuístic i discrecional.
- c) es porta a terme gràcies a l'auxili judicial internacional.

29. Hi ha una sèrie de matèries respecte de les quals s'ha d'aplicar sempre el règim autònom. Aquestes matèries són:

- a) aquelles respecte a les quals no regeix el principi de lliure disposició, com la filiació.
- b) aquelles matèries respecte a les quals els tribunals espanyols són exclusivament competents.
- c) Les respostes anteriors són falses.

30. El control de la llei aplicada...

- a) es porta a terme per preservar l'ordre públic.
- b) està explícitament previst en el règim autònom, com en els règims comunitaris.
- c) es porta a terme de manera indirecta mitjançant el control de la competència del jutge d'origen.

31. El procediment d'exequàtur previst en el règim autònom...

- a) està regit pel principi de contradicció després d'una primera fase que és unilateral i inaudita part.
- b) està regit pel principi de contradicció.
- c) està regit pel principi de contradicció, malgrat que no preveu la possibilitat d'interposar recurs contra la decisió de l'òrgan competent.

32. La inconciliabilitat en el règim autònom...

- a) és una condició introduïda per la jurisprudència.
- b) no juga quan hi ha pendent a Espanya un procés que pot concloure amb una resolució incompatible amb aquella que es pretén reconèixer.
- c) està prevista explícitament, com en els règims comunitaris.

33. El procediment d'exequàtur requereix la intervenció...

- a) del ministeri fiscal en cas que sigui d'aplicació el règim autònom.
- b) del ministeri fiscal, en qualsevol cas, sigui quin sigui el règim que s'aplica.
- c) del Defensor del Poble, per a garantir la igualtat en drets i deures de tots els espanyols.

34. Els òrgans competents per a declarar el reconeixement i execució d'una resolució estrangera en aplicació del règim autònom són a Espanya...

- a) els jutges mercantils.
- b) els jutjats de 1a. instància i els jutjats mercantils.
- c) els jutjats de 1a. instància.

35. Contra la resolució dictada per a reconèixer o no reconèixer la resolució estrangera...

- a) es pot interposar recurs de súplica.
- b) es pot interposar recurs d'apel·lació.
- c) no es pot interposar cap recurs.

Solucionari

Exercicis d'autoavaluació

1. c

2. b

3. b

4. c

5. a

6. c

7. b

8. c

9. a

10. a

11. b

12. c

13. a

14. b

15. c

16. c

17. c

18. b

19. c

20. b

21. c

22. c

23. c

24. b

25. a

26. b

27. b

28. b

29. c

30. c

31. b

32. c

33. a

34. b

35. b

